

YUNUS KARA

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SAĞ. BİL. ENST.

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL-2018

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİNİN STRESLE
BAŞA ÇIKMA TARZLARI VE ÇATIŞMA EYLEM STİLLERİNE ETKİSİ**

YUNUS KARA

DANIŞMAN

DOÇ. DR. REYHAN BAHÇİVAN SAYDAM

SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI

SOSYAL HİZMET PROGRAMI

İSTANBUL-2018

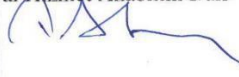
TEZ ONAYI

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAYI

İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Sosyal Hizmet Sosyal Hizmet Programında Yüksek Lisans öğrencisi Yunus Kara tarafından Doç. Dr. Reyhan Bahçivan Saydam'ın danışmanlığında hazırlanan "Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinin Stresle Başa çıkma Tazrları ve Çatışma Eylem Stillerine Etkisi" başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 14/05/2018 tarihinde yapılan Tez Savunma Sınavında başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Dr. Öğretim Üyesi Taner ARTAN
İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

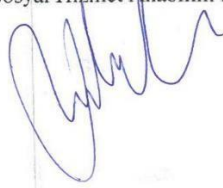
Jüri-Danışman

Doç. Dr. Reyhan Bahçivan SAYDAM
İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

Jüri

Dr. Öğretim Üyesi Fulya Giray SÖZEN
Altınbaş Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

YUNUS KARA

İTHAF

“Çok değerli aileme ve arkadaşlarıma ithaf ediyorum”

TEŞEKKÜR

Öncelikle, çalışmalarımı titizlikle değerlendiren, bilgisini ve tecrubesini sabırla ve içtenlikle paylaşan, benim için yeni ufuklar açan tez danışmanım Sayın Psikolog Dr. Reyhan Bahçivan Saydam'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bilgi ve deneyimlerini her zaman benimle paylaşan ve gelişimime katkıda bulunan diğer tüm değerli hocalarıma,

Son olarak yaşamımın her döneminde her daim yanımda olan ve hiçbir zaman desteğini esirgemeyen çok değerli aileme ve arkadaşlarıma, teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	I
BEYAN	II
İTHAF	III
TEŞEKKÜR	IV
İÇİNDEKİLER	V
TABLolar LİSTESİ	VII
ÖZET	VIII
ABSTRACT	IX
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Bağlanma Kuramı	3
2.1.1. Bebeklik ve Ergenlik Döneminde Bağlanma	3
2.1.2. Yetişkinlik Döneminde Bağlanma	3
2.2. Bağlanma Stilleri	5
2.2.1. Ainsworth'ün Üçlü Bağlanma Modeli	5
2.2.1.1. Güvenli (Secure) Bağlanma	5
2.2.1.2. Kaygılı-Kararsız (Anxious-Ambivalent) Bağlanma	6
2.2.1.3. Kaçınan (Avoidant) Bağlanma	6
2.2.2. Hazan ve Shaver'ın Üçlü Bağlanma Modeli	6
2.2.2.1. Güvenli Bağlanma	7
2.2.2.2. Kaygılı-Kararsız Bağlanma	7
2.2.2.3. Kaçınan Bağlanma	8
2.2.3. Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli	8
2.2.3.1. Güvenli (Secure) Bağlanma Stili	8
2.2.3.2. Saplantılı (Preoccupied) Bağlanma Stili	9
2.2.3.3. Kayıtsız (Dismissing) Bağlanma Stili	9
2.2.3.4. Korkulu (Fearful) Bağlanma Stili	9
2.3. Stres Kavramı	10
2.4. Stresle Başa Çıkma	12
2.4.1. Stresle Başa Çıkma Problem Odaklı ve Duygu Odaklı Yaklaşım	13
2.5. Çatışma Kavramı	14
2.5.1. Çatışmanın Kaynakları	14
2.5.2. Çatışmanın Düzeyleri	17
2.5.3. Çatışmanın Sonuçları	17
2.5.3.1. Çatışmanın Olumlu Sonuçları	18
2.5.3.2. Çatışmanın Olumsuz Sonuçları	18
2.5.4. Çatışma Eylem Stilleri	19
2.6. Araştırmanın Amacı ve Önemi	20
2.7. Araştırma Hipotezleri	22
3. GEREÇ VE YÖNTEM	23
3.1. Araştırma Evreni ve Örnekleme	23
3.2. Veri Toplama Araçları	26
3.2.1. Kişisel Bilgi Formu	26
3.2.2. İlişkiler Ölçeği	27

3.2.3. Stresle Başa çıkma Tarzları Ölçeği	27
3.2.4. Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği	28
3.3. Verilerin Toplanması	29
3.4. Verilerin Değerlendirilmesi	29
3.5. Etik Konular	29
4. BULGULAR	30
4.1. Cinsiyet ve Bağlanma Stilleri	30
4.2. Cinsiyet ve Stresle Başa çıkma Tarzları	31
4.3. Cinsiyet ve Çatışma Eylem Stilleri	32
4.4. Bölüm Puan Türü ve Bağlanma Stilleri	33
4.5. Bölüm Puan Türü ve Stresle Başa çıkma Tarzları	34
4.6. Bölüm Puan Türleri ve Çatışma Eylem Stilleri	36
4.7. Bağlanma Stillerinin Stresle Başa çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stillerine Olan Etkisi	38
5. TARTIŞMA	43
5.1. Cinsiyete göre Değişkenler	43
5.1.1. Cinsiyete göre Bağlanma Stilleri	43
5.1.2. Cinsiyete göre Stresle Başa çıkma Tarzları	44
5.1.3. Cinsiyete göre Çatışma Eylem Stilleri	46
5.2. Bölüm Puan Türlerine göre Değişkenler	47
5.2.1. Bölüm Puan Türüne göre Bağlanma Stilleri	47
5.2.2. Bölüm Puan Türüne göre Stresle Başa çıkma Tarzları	49
5.2.3. Bölüm Puan Türüne göre Çatışma Eylem Stilleri	50
5.3. Değişkenler Arası İlişkiler	52
5.3.1. Güvenli Bağlanma Stili ile Stresle Başa çıkma ve Çatışma Eylem Stilleri Arasındaki İlişki	52
5.3.2. Saplantılı Bağlanma Stili ile Stresle Başa çıkma ve Çatışma Eylem Stilleri Arasındaki İlişki	54
5.3.3. Korkulu Bağlanma Stili ile Stresle Başa çıkma ve Çatışma Eylem Stilleri Arasındaki İlişki	55
5.3.4. Kayıtsız Bağlanma Stili ile Stresle Başa çıkma ve Çatışma Eylem Stilleri Arasındaki İlişki	56
5.4. Klinik Sosyal Hizmette Bağlanma Teorisinin Uygulanması	57
5.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	58
5.6. Öneriler	59
KAYNAKLAR	60
EKLER	75
EK-1- KİŞİSEL BİLGİ FORMU	76
EK-2- İLİŞKİLER ÖLÇEĞİ	78
EK-3- STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI ÖLÇEĞİ	80
EK-4- ÇATIŞMA EYLEM STİLLERİ ÖLÇEĞİ	82
EK-5- ETİK KURUL KARARI	85
EK-6- İNTİHAL RAPORU	86
ÖZGEÇMİŞ	87

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Örneklemin Demografik Bilgileri	24
Tablo 2: Örneklemin Eğitim Bilgileri.....	25
Tablo 2 Devam: Örneklemin Eğitim Bilgileri	26
Tablo 3: Güvenli Bağlanma Stilinin Stresle Başa çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stilleri ile İlişkisi.....	30
Tablo 4: Korkulu Bağlanma Stilinin Stresle Başa çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stilleri ile İlişkisi.....	31
Tablo 5: Saplantılı Bağlanma Stilinin Stresle Başa çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stilleri ile İlişkisi.....	32
Tablo 6: Kayıtsız Bağlanma Stilinin Stresle Başa çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stilleri ile İlişkisi.....	33
Tablo 7: Bağlanma Stillerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Cinsiyete göre Karşılaştırıldığı t-testi Sonuçları	34
Tablo 8: Stresle Başa çıkma Tarzlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Cinsiyete göre Karşılaştırıldığı t-testi Sonuçları.....	36
Tablo 9: Çatışma Eylem Stillerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Cinsiyete göre Karşılaştırıldığı t-testi Sonuçları.....	39
Tablo 10: Bağlanma Stillerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Bölüm Puan Türüne göre Karşılaştırıldığı ANOVA Sonuçları	40
Tablo 11: Stresle Başa çıkma Tarzlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Bölüm Puan Türüne göre Karşılaştırıldığı ANOVA Sonuçları	41
Tablo 12: Çatışma Eylem Stillerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Bölüm Puan Türüne göre Karşılaştırıldığı ANOVA Sonuçları	42

ÖZET

Kara, Y. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinin Stresle Başa Çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stillerine Etkisi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet ABD, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerine olan etkisinin incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini Türkiye genelindeki 83 üniversitede, Tıp, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Sosyal Hizmet, Psikoloji, Hukuk, Sosyoloji, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, İlahiyat, Mimarlık ve Mühendislik bölümlerinde öğrenimine devam eden 847 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, Kişisel Bilgi Formu, İlişkiler Ölçeği, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği üniversite öğrencileri tarafından doldurulmuştur. Bağlanma stilleri, stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stilleri değişkenlerinin, cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için t-testi; bölüm puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için ANOVA; değişkenler arası ilişkilerin test edilmesinde regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmadaki analiz sonuçlarına göre, güvenli ve korkulu bağlanma stillerinin, iyimser yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma stresle başa çıkma tarzlarının ve kolaylaştırıcı çatışma eylem stiline cinsiyete göre farklılaştığı belirlenmiştir. Ayrıca güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stillerinin, iyimser yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım ve boyun eğici yaklaşım stresle başa çıkma tarzlarının, kaçınmacı, kolaylaştırıcı, zorlayıcı, uzlaştırmacı ve karşı koyucu çatışma eylem stillerinin bölüm puan türüne göre farklılaştığı bulunmuştur. Bunlarla beraber güvenli bağlanma stili ile iyimser yaklaşım, sosyal desteğe başvurma, kolaylaştırıcı eylem stili, zorlayıcı eylem stili arasında pozitif yönde; korkulu bağlanma ile çaresiz yaklaşım ve kaçınmacı eylem stili arasında pozitif yönde; saplantılı bağlanma ile çaresiz yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma arasında pozitif yönde; kayıtsız bağlanma ile çaresiz yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma arasında negatif yönde, zorlayıcı eylem stili arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: bağlanma stilleri, stresle başa çıkma tarzları, çatışma eylem stilleri

ABSTRACT

Kara, Y. (2018). The effects of university students' attachment styles on ways of coping with stress and conflict activity styles. Istanbul University Institute of Health Sciences, Department of Social Work, Master's Thesis, Istanbul.

The aim of research is to examine the effects of university students' attachment styles on their coping styles of with stress and conflict activity styles. The study consisted of 847 students from the Departments of Medicine, Physiotherapy and Rehabilitation, Social Work, Psychology, Law, Sociology, History, Turkish Language and Literature, Theology, Architecture and Engineering at 83 universities throughout Turkey. Students completed Personal Information Form, Relationships Questionnaire, Coping Styles Scale and Conflict Activity Styles Inventory. Regression analysis was used to test correlations between attachment styles, coping styles, and conflict activity styles; independent samples t-tests was used to examine whether the variables of attachment styles, coping styles and conflict activity styles differ by gender and ANOVA was used to examine whether the variables of attachment styles, coping styles and conflict activity styles differ according to the type of discipline specific score measures of their respective departments.

The results of the study indicated that safe and fearful attachment styles, optimistic, helpless, submissive and seeking of social support coping with stress styles, and smoothing activity style differ according to gender. In addition, safe, fearful, preoccupied, dismissing attachment styles, optimistic, self confident, helpless, submissive coping with stress styles, avoiding, smoothing, forcing, compromising, and collaborating type of conflict activity styles have been found to be different according to discipline specific score measures of their departments. However, there was a positive correlation between the safe attachment style and the optimistic approach, seeking of social support, smoothing and forcing type of activity styles. At the same time, a positive relationship was found between fearful attachment and the helpless coping with stress style and the avoiding type of activity style. A positive correlation was found between preoccupied attachment style and the helpless approach and seeking of social support. A negative link was found between dismissing attachment styles and a helpless approach, seeking of social support, and a significant positive correlation was found between dismissing attachment styles and the forcing conflict activity style.

Key words: attachment styles, ways of coping with stress, conflict activity styles

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Psikanalistler, çocuğun ilk nesne ilişkilerini kişiliğinin temel taşı olarak görmekle birlikte bu ilişkinin doğası ve dinamikleri üzerinde herhangi bir uzlaşmaya varmamışlardır (Bowlby, 1958). Çocuğun anneye yönelik geliştirmiş olduğu bağlanma davranışı, bireyin bağlanma figürüyle iletişim ve yakınlığını devam ettirmek için sergilediği bir davranıştır (Bowlby 1958; Bowlby, 1980). Erken çocukluk döneminde başlayan ve ölüme kadar devam eden bir süreci ifade eden bağlanma; bir insan ve annesi/ona birincil bakım veren kişi arasında, çocuğu anneye bağlayan duygusal bir bağ olarak tanımlanmaktadır (Ainsworth ve Bell, 1970). Bağlanma kavramı ilgili çeşitli çalışmalar yürütülmüş ve bu sayede farklı modeller ortaya çıkmıştır. Bu modeller bağlanma stillerinin tanımlanmasında çocukluk veya yetişkinlik dönemlerini ya da romantik ilişkileri temel almaktadır. Çocukluk dönemini temel alan öncül araştırmalar; güvenli, saplantılı, korkulu, kayıtsız bağlanma stillerinden oluşan dört alt boyutlu bir model ile kurgulanmıştır. Bu araştırmaların devamı niteliğinde olan birçok çalışmanın odağında; bağlanmanın yaşamın diğer dönemlerinde de şekillenebildiği düşüncesi yatmaktadır. Bu bağlamda kişilerin bağlanma stillerindeki farklılığın onların stresle başa çıkma tarzını ve çatışmalara yaklaşımlarını etkileyebileceği düşünülmektedir.

Ülkemizde öğrencilere eğitim yaşamlarının hemen hemen her döneminde rekabete ve sınavlara dayalı bir sistem sunulmaktadır. Öğrenciler; ilkökul döneminde karne notlarının yüksek olması, ortaokul döneminde lise sınavını kazanmak, lise döneminde ise en iyi üniversiteye gidebilmek için devamlı bir sınav maratonu içindedir. Tüm bu süreçlerde öğrenciler psikolojik olarak zorlanmakta ve yıpranabilmektedir.

Stres kavramı günlük yaşantıda sıklıkla kullanılan bir kavramdır ve bireylerin özellikle de öğrencilerin sınırlarını zorlayan bir durumdur. Stres düzeyi bireyden bireye farklılık göstermektedir. Stresle başa çıkma tarzlarından bazıları bireyi stresli durumdan uzak tutmakta, bazıları ise psikolojik olumsuzluklara karşı bireyi daha duyarlı hale getirmektedir (Kara, 2016).

Üniversite süreci stres ve endişeye neden olan birçok durumu içermektedir. Üniversite eğitiminin başlangıcı, bir zaman sonra beklentileri karşılayamama, hayallerini gerçekleştiremememe, seçtiği bölümü içselleştiremememe gibi sorunları beraberinde getirmektedir. Gençlerin birçoğu tek başına yeni bir ortama uyum

sağlamak, aileden ayrı yaşamak, maddi sıkıntılar ve mesleki kaygılar gibi sorunlarla karşı karşıya gelmektedir.

İnsanlar arasında kurulan ilk iletişimden bu yana kişilerarası çatışmalar görülmeye başlanmış ve yaşamın doğal bir unsuru haline gelmiştir. İnsanların bir kısmı yapıcı ve barışçıl bir şekilde yaşadıkları çatışmaları çözüme ulaştırmayı seçerken birçok kişi de yaşadıkları çatışmalar hiç olmamış gibi davranarak veya çatışmalara agresif tepkiler vererek çözmeye çalışmıştır (Ergül, 2008). Çatışma olgusunda kişilik özellikleri önemli bir unsurdur ve bu unsur bireylerin çatışmayı nasıl ele aldıklarını, çatışmayı ve çatışma çözümünü algılamadaki farklılıklarını ortaya koyabilmektedir.

Bağlanmanın yaşamın diğer dönemlerine etkisi olduğu ve her yaşam döneminde şekillenebildiği düşünüldüğünde, sosyal hizmet uzmanları, müracaatçılara, olumsuz benlik ve olumsuz başkaları modellerini güvenli bağlanma stili benimseme hedefine yönelik uygun davranış geliştirmelerine yardımcı olacak etkili müdahale ve stratejileri planlayabilirler. Sosyal hizmet uzmanı ve müracaatçı görüşmelerinde ilişkilerin nasıl yönetildiği ile ilgili soruların cevapları, hem kişisel hem de gündelik ilişkiler, bireylerin kendileri ve başkaları ile ilgili algıları, ebeveynler ve kardeşler ile ilişkiler hakkındaki soruların cevapları bağlanma stillerini ve benlik modellerini ortaya çıkarabilecektir (Blakely ve Dziadosz, 2015; Sonkin, 2005). Bu bağlamda klinik alanda çalışan sosyal hizmet uzmanlarının müracaatçıları ile yaptıkları çalışmalarda bağlanma stillerini, bir diğer ifade ile ben ve öteki tutumlarının anlaşılması bu kişilerin içinde bulunduğu psiko-sosyal çevre içinde daha etkin sağaltım sunulmasını olanaklı kılacaktır.

Toplum yapısının gün geçtikçe değişmesiyle birlikte gençlerin, özellikle farklı bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerine göre farklı bir şekilde stresle başa çıkma tarzı kullanarak farklı şekillerde çatışmaları çözebileceği düşüncesi böyle bir çalışmanın önemini arttırmıştır.

Bu çalışma, birbirinden farklı bölümlerde eğitim gören ve eğitim gördüğü bölümün yapısına bağlı olarak gelişim gösteren üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin; stresle başa çıkma tarzlarını ve kişilerarası çatışmalarını nasıl ele aldıklarını ve bu çatışmalara nasıl tepki verdikleri hususunda bir kaynak oluşturma amacını taşımaktadır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Bağlanma Kuramı

2.1.1. Bebeklik ve Ergenlik Döneminde Bağlanma

Bağlanma kuramı, John Bowlby tarafından 1950-1960 yılları arasında ilk başta anne baba çocuk arasındaki duygusal bağı ifade etmek ve açıklamak amacıyla geliştirilen, temelinde etoloji ve psiko-analitik kuramların kavramlarını barındıran bir kişilik gelişimi kuramıdır. Bağlanma kuramının başlangıcı II. Dünya Savaşı'ndan sonra bakım evlerinde kalan ve uyum sorunu olan çocuklarla yapılan gözlemlere ve analizlere dayanmaktadır. Bowlby (1982), yaptığı birçok araştırmada bebek ve bakım veren arasındaki ilişkinin sorunlu olmasının sonraki dönemlerde birçok psikolojik rahatsızlığa sebep olabileceğini savunmuştur.

Bowlby (1982)'e göre, bağlanma duygusal bir bağıdır. Bu duygusal bağ; güvenliği, desteği ve rahatlığı içermektedir. Bowlby (1980; 1982), bağlanmayı, “bir kişinin korktuğunda, yorulduğunda veya hasta olduğunda bir figürle ilişki kurmak ya da yakınlık aramak için duyduğu güçlü bir istek” olarak tanımlar. Bu ifadeye paralel olarak bir diğer tanıma göre bağlanma; çocuğun yakınlık arayışı içinde bulunması sırasında, çocuk ve ona bakım veren kişi arasında gelişen ve çocuğun bakım veren kişi ile ilişki kurması gibi durumlarla sürekliliği olan duygusal bir bağıdır (Pehlivan Türk, 2004).

Bir başka tanıma göre ise bağlanma; bebeğin doğduktan sonra yaşamını devam ettirebilmesi adına gerekli olan ihtiyaçlarının yetişkin bir kişi tarafından karşılanması ve bunun sonucunda da bebek ile yetişkin arasında duygusal bir bağın kurulmasıdır (Hazan ve Shaver 2000).

2.1.2. Yetişkinlik Döneminde Bağlanma

Bağlanmanın, insan yaşamında önemli bir rolü vardır. Bu nedenle bağlanma konusu ile ilgili olarak birçok araştırma gerçekleştirilmiştir. Genel olarak bağlanma ile ilgili araştırmalar, bebeklik ve çocukluk dönemi ekseni odaklı yapılmış olmakla birlikte son zamanlarda yetişkinlerin bağlanma stilleri üzerine odaklanan çalışmalar da yapılmaktadır (Webster, 1998).

Bowlby (1982), çocuğun bakıcısıyla yakın ilişkide olmasının yaşamını devam ettirebilme kapasitesini arttırarak hayatta kalma şansını yükselttiğini ve bu anlamda bağlanma davranışının çocuğu tehlikeli herhangi bir durumdan koruma işlevi görerek; kişilerin aşırı ve yoğun stres durumlarında gösterdikleri tepkilerin bağlanma davranışlarıyla ilişkili olduğunu ifade etmiştir.

Bireylerin çoğu yaşamlarının her döneminde başka bir kişiyle yakın bir ilişki içerisinde olma ihtiyacı duymaktadır. Kurulan bu ilişkiler kişinin kendisini güvende hissederek çevresine uyum sağlamasında önemli bir rol oynamaktadır (Sable, 2008).

Bebeklik döneminde bakım veren kişiyle, ergenlikte arkadaş çevresiyle ve yetişkinlikte de romantik ve duygusal ilişkilerde bağ kurulmaktadır. Bu yakın bağların kurulması bireylerin mutlu olarak, sosyal destek sistemlerini güçlendirip kendilerini daha güvende hissetmelerine olanak sağlamaktadır. Bu bağların kurulamaması durumunda ise bireyler yalnız kalabilmekte, toplumsal ilişkilerinde sorunlar yaşayarak bir takım psikolojik problemlerle karşılaşmaları mümkün olabilmektedir (Bartholomew, 1990).

Kişilerarası ve sosyal ilişkilerin önemli olduğu ortamlardan biri olan üniversite; stres ve endişeye neden olan; tek başına yeni bir ortama uyum sağlamak, aileden ayrı yaşamak, maddi sıkıntılar ve mesleki kaygılar gibi birçok durumu içermektedir. Üniversite eğitiminin başlangıcı, bir zaman sonra beklentileri karşılayamama, hayallerini gerçekleştirememe, seçtiği bölümü içselleştirememesi gibi sorunları da beraberinde getirebileceği düşünüldüğünde; öğrencilerin bağlanma stillerinin, bu ve benzeri durumlarda, onların sorunlarının çözüme ulaşmasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin sosyal ilişkilerini geliştirebilmeleri, akademik başarılarını yükseltebilmeleri adına bu tür stres durumları ile başa çıkabilmeleri önem arz etmektedir. Bunlardan hareketle üniversite öğrencilerinin bebeklik döneminde birincil bakım veren ile kurmuş ve geliştirmiş oldukları bağlanmanın, onların yetişkinlikteki ilişkilerini etkilemesi mümkün olabilmektedir (Akhunlar, 2010; Kapçı ve Küçükler, 2006).

2.2. Bağlanma Stilleri

Bowlby (1982)'nin bağlanma kuramının temel alınarak bebeklerle, çocuklarla ve yetişkinlerle gerçekleştirilen alan çalışmaları sonucunda; Ainsworth'ün Üçlü Bağlanma Modeli, Hazan ve Shaver'ın Üçlü Bağlanma Modeli ve Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modelleri oluşturulmuştur.

2.2.1. Ainsworth'ün Üçlü Bağlanma Modeli

Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall (1978), yaptıkları araştırmada “Yabancı Ortam” adını verdikleri gözlemsel olarak bebek ve bakım veren arasındaki etkileşimden oluşan bağlanma süreci ile ilgili üç farklı bağlanma stili tanımlamışlardır. Bağlanma stillerinin belirlenmesinde, bakım veren ile bebeğin ayrılıp tekrar bir araya gelmesi, bakım verenin bebeğin gereksinimlerini ihtiyaç duyduğunda karşılması etkili olmuş ve bebeklerin göstermiş oldukları duygusal tepkiler ölçülmüştür. Bu gözlemsel araştırmalar sonucunda Ainsworth ve ark. (1978), bağlanma stillerini; güvenli, kaygılı/kaygısız ve kaçınan olmak üzere 3 kategoride sınıflandırmışlardır.

2.2.1.1. Güvenli (Secure) Bağlanma

Güvenli bağlanma özelliğini gösteren bebekler, bakım veren kişi yanlarında olduğunda kendilerini güvende hissetmişler ve çevreyi keşfetmeyi istemişlerdir. Bakım veren kişi olmadığında ise bebekler huzursuz olsalar da fazla kaygılanmayıp çevre ile ilgili olmayı sürdürmüşlerdir (Altundağ, 2011). Ayrıca bakım veren kişiyi güvenli üs olarak kullanan bu bebekler, bakım verenin ortamdaki ayrılması durumunda strese girmelerine rağmen yabancı kişilerle ilişkide bulunmaya devam edebilmektedirler (Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall, 1978; Ainsworth, 1989; Akhunlar, 2010; Bahadır, 2006; Büyükşahin, 2006; McCutcheon, 1998).

2.2.1.2. Kaygılı-Kararsız (Anxious-Ambivalent) Bağlanma

Kaygılı-kararsız bağlanma özelliğini gösteren çocuklar, bakım veren kişinin yanlarında olmaması durumunda yoğun bir kaygı yaşayarak bakım verene karşı öfke göstermişlerdir. Bakım veren kişinin, bebeğin ihtiyaçlarına yönelik belirsiz tutumlar sergilediği ve bu nedenle de bebeklerin ona göre tepkiler sergiledikleri gözlemlenmiştir. Bu bağlanma özelliğini gösteren bebekler, bakım veren kişinin yanlarına gelmesi durumunda ise sakinleşmemiş ve belirgin olmayan tepkiler sergilemişlerdir. Bir diğer ifadeyle bakım veren kişi ile hem yakın temas kurmak istemişler hem de öfkelerini belli eden dirençli tepkiler göstermişler ve bulunulan ortamı keşfe çıkmayan bu çocuklar, yabancı kişilerle de iletişime girmekten kaçınmışlardır (Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall, 1978; Ainsworth, 1989; Altundağ, 2011; Bahadır, 2006; Büyükşahin, 2006; Erdoğan, 2010; Hazan ve Shaver, 1987; McCutcheon, 1998).

2.2.1.3. Kaçınan (Avoidant) Bağlanma

Bu bağlanma özelliğini gösteren bebekler, bakım veren kişi yanlarında değilken çok fazla stres yaşamamışlar ve bakım veren kişi döndüğünde de onlarla yakınlık kurmayı istememişlerdir. Kaçınan bağlanma stiline sahip bebekler, bakım veren kişileri yanlarındayken çevreyi keşfetmeye istekli olmuşlar, oyuncaklarıyla oynamışlar, ancak annenin odada olmayışına tepki göstermemiş ve huzursuz davranmamışlardır (Sümer ve Güngör 1999). Etrafındaki yabancı kişilerle ilişki kurmaktan da kaçınan bu bebekler, bakım verenin ortamda olmayışından rahatsız olmamış ve bakım verenleri ortama geldiğinde ise sakin ya da ilgisiz görünmüşlerdir (Ainsworth, 1989; Bahadır, 2006; Güngör, 2000; Hazan ve Shaver, 2000).

2.2.2. Hazan ve Shaver'ın Üçlü Bağlanma Modeli

Hazan ve Shaver (1987), Ainsworth'un çalışmalarından esinlenerek, yetişkinlerin kıskançlık, cinsel çekicilik, güven, özlem gibi duygusal ve romantik ilişkilerde göstermiş oldukları duygu ve davranış farklılıklarını gözlemlenmeleri sonucu üçlü bağlanma modelini oluşturmuşlardır.

2.2.2.1. Güvenli Bağlanma

Bu bağlanma stiline sahip yetişkinlerin romantik ve duygusal ilişkileri daha sağlıklı niteliktedir. Güvenli bağlanan yetişkinler romantik ilişkilerini arkadaşça, mutluluk ve güven verici olarak tasvir etmişlerdir. Ayrıca bu bireyler, insanlara bağlanmanın ve onlara yakın olmanın kendileri için gayet kolay olabildiğini, insanlarla yakın ilişkilere girmekten korkmadıklarını ifade etmişlerdir (Shaver ve Brennan, 1992). Bu bağlanma stiline sahip kişiler, hem romantik ilişkilerinde hem de çocukluk döneminde anne ve babaları ile olan ilişkilerinde olumlu deneyime sahip olan kişilerdir (Sümer ve Güngör, 1999). Güvenli bağlanan bireyler, uyumlu ve uzun süreli ilişkiler yaşayarak bu ilişkilerinden doyum alıp mutlu olmakta ve karşısındaki kişiye destekleyici bir tutum sergilemektedirler (Akhunlar, 2010; Altundağ, 2011; Bretherton, 1992; Erdoğan, 2010).

2.2.2.2. Kaygılı-Kararsız Bağlanma

Kaygılı-kararsız bağlanma stiline sahip olan yetişkinler romantik ilişki yaşadıkları kişilerin kendileri ile ilişki kurmak istemediğini ve onları sevmediğini düşündüklerini ifade etmişlerdir (Shaver ve Brennan, 1992). Ayrıca bu bağlanma özelliğine sahip kişilerin, birlikte oldukları kişileri daha az güvenilir bularak ve eşlerinin kendilerini terk edeceğine dair endişeler göstermektedirler. Kaygılı-kararsız bağlanan bireyler, insanların kendileri ile ilişki kurmak istemediğini belirtmekte, romantik ilişkilerinde aşırı kıskançlık duygusu yaşamakta, çok fazla duygusal gelgitler göstermekte, kendilerinden şüphe duyarak, yanlış anlaşıldıklarını ve kabul görmediklerini düşünmektedirler (Sümer ve Güngör, 1999). Bir başka araştırmanın sonucuna göre ise kaygılı bağlanan bireylerin eşlerine daha az inandıkları, onları daha az güvenilir buldukları kaydedilmiştir (Akhunlar, 2010; Altundağ, 2011; Collins ve Read, 1990; Bretherton, 1992).

2.2.2.3. Kaçınan Bağlanma

Bu bağlanma stiline sahip olan yetişkinler insanlar ile rahat bir biçimde ilişki kuramadıklarını, insanlara güvensizlik duyduklarını ve yalnız yaşamaktan hoşlandıklarını ifade etmişlerdir (Shaver ve Brennan, 1992). Kaçınan bağlanma stiline olan bireyler, romantik ilişkilere dair olumsuz tutum ve beklentiye sahip, yakınlıktan uzak duran kişilerdir (Sümer ve Güngör, 1999). Bu bağlanma stiline sahip bireyler, ilişkide oldukları kişiye karşı mesafeli, soğuk ve kayıtsız davranmaktadır (Açık, 2008; Altundağ, 2011).

2.2.3. Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli

Yetişkin bağlanmasıyla ilgili olarak araştırmalar gerçekleştiren Bartholomew ve Horowitz (1991), bağlanma stillerinin temel boyutları olan benlik ve başkaları modellerine ilişkin oluşturulan iki tür içsel çalışan modeli bir araya getirmiş ve yetişkinlikteki bağlanma stillerinin dört gruplu modelini oluşturmuşlardır. Benlik modeli olumlu olan kişiler kendilerini sevmeye layık, değerli bir birey olarak görmekte ve içselleştirilmiş özsaygı duygusuna sahip olan kişilerdir. Benlik modeli olumsuz olan kişiler ise her koşulda başkalarından onay bekleyen ve özsaygısı düşük olan kişilerdir. Başkaları modeli olumlu olan kişiler, diğer insanlardan ilgi ve sevgi görebileceklerini, onların güvenilir olduklarını düşünen ve de başkalarından gerektiğinde destek görmeye yönelen kişilerdir. Başkaları modeli olumsuz olan kişiler ise başkaları ile yakın ilişki kurmayıp onlardan destek görme konusunda kayıtsız kalan ve ilişkilerinde olumsuz tutum ve beklentilere sahip olan kişilerdir (Altundağ, 2011; Sümer ve Güngör, 1999).

2.2.3.1. Güvenli (Secure) Bağlanma Stili

Bu bağlanma stiline sahip kişilerin hem benlik hem başkaları modeli olumludur. Kişinin özsaygı ve özgüveni yüksek olup başkalarını da kabul eden ve destekleyen olarak algılayan bir tutum içerisindedir (Altundağ, 2011; Soygüt, 2004). Bu kişiler, romantik ve duygusal ilişkilerinde rahat ve güvenli bir biçimde hareket ederler, hem yakınlık kurabilirler hem de bağımsız kalabilirler (Sümer ve Güngör, 1999). Güvenli bağlanma stili gösteren bireyler, ilişkilerinde dengeli davranarak stres durumlarında arkadaşları ve aileleri ile iletişime geçebilirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004).

2.2.3.2. Saplantılı (Preoccupied) Bağlanma Stili

Saplantılı bağlanma stiline sahip bireyler kendilerini değersiz hissederler, seilmeyi hak etmediklerini düşünürler ve başkalarını olumlu olarak algılayıp onları seilmeye layık görürler (Altundağ, 2011). Bu bireyler, romantik ve duygusal ilişkilerinde takıntılı olup devamlı başkalarının onayını kazanmaya çalışırlar (Bartholomew, 1990; Sümer ve Güngör, 1999). Saplantılı bağlanma stili özelliğini gösteren kişilerin ilişkilerinde abartı ve tutarsızlık hakimdir. Bu kişiler, herhangi bir problem veya stres ile karşılaştıklarında bu problem veya stres ile baş etme konusunda oldukça yetersizdirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004).

2.2.3.3. Kayıtsız (Dismissing) Bağlanma Stili

Bu bağlanma stiline sahip kişiler kendilerini değerli olarak görürler fakat başkalarına yönelik olumsuz tutum ve algılara sahiptirler (Sümer ve Güngör, 1999). Bu kişiler, bağlanma davranışı gösterdikleri kişilerin kendilerini reddebilecekleri düşüncesinden kaynaklı olarak yaşayabilecekleri hayal kırıklığını önlemek adına kendilerini korumaya çalışırlar ve kendileri ile bağlandıkları kişiler arasında mesafe koymaktadırlar (Soygüt, 2004). Kayıtsız bağlanma stili gösteren bireylerin özgüvenleri yüksek olup duygusal davranışları ve tutumları, yakın davranabilme seviyeleri düşüktür. Stresli durumlar ile başa çıkmada zayıftırlar ve de böyle durumlarda kaygı duyup öfkelenirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004). Bu kişilerin bağımsız olmaları kendileri için önemli olup başkalarına gereksinim duymamakta ve yakın ilişkide olmayı reddetmektedirler (Sümer ve Güngör, 1999).

2.2.3.4. Korkulu (Fearful) Bağlanma Stili

Korkulu bağlanma stili, güvenli bağlanma stili ile tam olarak zıttır. Bu bağlanma stiline sahip kişiler, kendilerinin hiçbir değeri olmadığını düşünürler ve başkalarından sevgi veya destek görmeyi hak etmediklerine inanırlar (Altundağ, 2011). Aynı zamanda bu kişiler, başkalarına yönelik reddedici ve güvenilmez bir

tutum ve davranış içerisinde olurlar (Sümer ve Güngör, 1999). Özgüven eksikliğini yoğun bir şekilde yaşayan bu bireyler, kendi ihtiyaçlarını görmezden gelirler ve başkaları tarafından her zaman onaylanmaya gereksinim duyarlar (Altundağ, 2011; Bartholomew, 1990). Bu kişilerin stres ile karşılaşmaları durumunda reddetme ve kaçınmaya başvurdukları, stres ile başa çıkmada yetersiz oldukları görülmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004).

Bartholomew'in dörtlü bağlanma modelinde kayıtsız ve korkulu bağlanma stilleri; insanlara güvenme ve yakın ilişki kurmaktan kaçınma bakımından birbiri ile benzerlik gösterirken başkalarının onayını alma, özgüven ve benlik bilinci açısından birbirinden farklılık göstermektedir. Yalnızca korkulu bağlanma stilinde sosyal ve kişisel bağlamda güvensizlik bir arada görülmektedir. Saplantılı ve korkulu bağlanma stillerinde ise kişilerin benlik algılarını olumlu hale getirmek ve bunun devamını sağlamak adına yakın ilişkiler kurması konusunda birbirine benzerken yakın ilişki içinde olma konusunda birbirinden farklılık gösterir. Saplantılı bağlanma özelliği gösteren bireyler, bağımlı olma ihtiyaçlarını gidermek amacıyla başkaları ile yakın ilişkide olma ihtiyacı duyarken korkulu bağlanma özelliği gösteren bireyler, hayal kırıklığına uğramamak adına yakın ilişkide olmaktan kaçınırlar. Saplantılı bağlanma özelliği gösteren kişiler, başkaları tarafından reddedeceğini düşünerek kendilerini suçlama yoluna giderler fakat buna rağmen başkalarını güvenli ve değerli olarak görürler. Kayıtsız bağlanma özelliği gösteren kişiler ise başkalarına çok değer vermeyip reddedilme durumunu yaşamış oldukları için bu durumu çok önemsemezler ve özsayıgı durumlarını sürdürürler (Altundağ, 2011; Bartholomew ve Horowitz, 1991).

2.3. Stres Kavramı

Stres kavramı günlük yaşantıda sıklıkla kullanılan bir kavramdır ve bireylerin sınırlarını zorlayan bir durumdur (Kara, 2016).

Tarihsel sürece bakıldığında, stresin, 1500'lü yıllarda yaşamda karşılaşılan güçlük, zorluk ve şanssızlık olarak tanımlandığı, günümüzde ise birçok hastalığın temeli olduğu görüşü vardır (Çankıroğlu, 2007).

Stres, günlük yaşamda sık kullanılan bir kavram olmasına karşın, hala tanımı ve kapsamı hakkında net bir çerçeve oluşturulamamıştır (Topal, 2011).

Stres, insanların psikolojik ya da fiziksel bakımdan tehlike olarak duyumsadıkları olaylarla karşılaşmaları sonucunda ortaya çıkan bir olgudur (Atkinson, Atkinson, Smith, Bem ve Nolen-Hoeksema, 1996). Bireylerin fiziksel koşullarda, sosyal ortamlarda ve aynı zamanda içsel anlamda uyum sağlaması gerekmektedir. Bu uyum sağlama durumu kolay ya da zor olabilmektedir. Stres, uyumun zorlaştığı, bireyin bedensel ve psikolojik olarak güçsüz hissetmesine neden olan faktördür (Cüceloğlu, 1996).

Stresin, duygusal anlamda, gerginlik, kızgınlık, endişe gibi rahatsızlık verdiği de söylenebilmektedir (Çoruh, 2003).

Stres ile ilgili en bilindik olan tanımlamalardan birisi, kişinin kapasitesini ve sınırlarını zorlayan, aşırı uyarıcı özelliğe sahip bir olay ya da durumla karşılaşmasıdır (Folkman ve Lazarus, 1988).

Stresle ilgili tanımlara bakıldığında genel olarak, stresin gerginlik yarattığı, yoğun olduğu durumlarda uyaranlara karşı duyarlılığı azalttığı, organizmanın fiziksel ve ruhsal sınırlarını zorlayan ve bireyin kendisini korumasına yönelten, yine bireyin fiziksel ve sosyal etkileşim sonucu ortaya çıkan negatif durumlar karşısında kendisinin fiziksel, duygusal ve psikolojik sınırlarının ötesinde güç sarf etmesi şeklindeki ifadeler yer verilmektedir (Özdevecioğlu, 2004).

Günümüzde insanlar iş, okul, aile ve kent yaşamı içerisindeki ilişkileri sonucu karmaşık bir etkileşim alanında günlük yaşamlarını devam ettirmektedirler. Stres genel olarak bireyin var olduğu ve birebir içinde bulunduğu ortamdan kaynaklanabilmekte olup bireyi olumsuz yönde etkileyerek bazı durumlarda doğru olmayan ya da beklenmedik kararlar alınmasına sebebiyet verebilmektedir (Özgüven, 2007).

Stresle karşılaşılması durumunda tüm bu rahatsız edici duygular aynı düzeyde algılanmayabilir. Bunun nedeni her bireyin stresi farklı şekilde algılaması ve bu algılamının kişinin cinsiyetine, yaşına ve edinmiş olduğu bilgi ve deneyimlere bağlı olarak farklılık gösterilebileceğidir (Masuda ve Holmes, 1978). Aynı zamanda bazı kişilik özellikleri strese karşı daha duyarlı iken, bazı kişilik özellikleri ise strese karşı daha az duyarlı olabilmektedir (Çoruh, 2003).

2.4. Stresle Başa çıkma

Kişi, strese maruz kalması halinde ilk süreçte yaşadığı stresi bir tehdit olarak algılar. Daha sonraki süreçte bu duruma nasıl bir tepki göstermesi gerektiğine karar vermeye çalışır ve son süreçte de karar vermeye çalıştığı ve aynı zamanda düşündüğü bu tepkileri uygulamaya koyar (Altundağ, 2011). Kişinin, stres durumuna karar verdiği tepkileri uygulamaya koyduğu son süreci başa çıkma olarak adlandırmak mümkündür. Başa çıkma (coping) kavramı insanların yaşamlarını sürdürürken karşılaştıkları zorluklarla veya güçlüklerle mücadele etme yolları şeklinde açıklanabilmektedir (Türküm, 1999).

Stres ile başa çıkma, kişinin stresli durum karşısında kendini duygusal, bilişsel ve psikolojik olarak iyi hissedebilmesi adına duruma uygun şekilde hareket ederek göstermiş olduğu yaklaşımlar ya da kaçınma davranışlarıdır (Palancı, 2000). Kişinin stresle başa çıkmasındaki en önemli faktör stresin neden olduğu her türlü gerilime dayanabilmek veya bu gerilimi en aza indirmek ya da ortadan kaldırmaktır (Aydın, 2003).

Başta çıkma; kişinin sınırlarını ve birikimlerini aşabilen ya da tüketebilen, içsel ya da dışsal uyaranlara karşı uygun tepkiyi gösterebilmek adına sürekli bir biçimde değişiklik gösteren bilişsel, duygusal ve fiziksel uğraşlar olarak da tanımlanmaktadır (Lazarus ve Folkman, 1984).

Kişilerin, stresi farklı şekillerde algılayıp farklı şekillerde yaşaması gibi yine kişilerin stresle başa çıkmada kullandığı tutumlar da farklılık gösterebilmektedir. Kişilerin cinsiyetleri, yaşları, sosyo-ekonomik düzeyleri ve geçmiş yaşantılarının yanı sıra pozitif düşünebilme halleri, problem çözme becerileri, kontrol mekanizmaları, öz yeterlilik ve benliğe ilişkin algılamaları, depresif duygu durumları ve buna olan eğilimleri, sosyal destek sistemleri ve bu sistemlerin farkındalığı ve kullanılabilirliği onların stresle başa çıkma tutumlarını belirlemede etken değişkenlerdir (Catanzaro ve Honey, 1995).

2.4.1. Stresle Başa Çıkmada Problem Odaklı ve Duygu Odaklı Yaklaşım

Stresle başa çıkmada insanlar genellikle problem odaklı ve duygu odaklı başa çıkma tarzlarını kullanmaktadır. Problem odaklı başa çıkma tarzlarında, bireyler, problemi tanımlama, anlama ve analiz etme yoluna gitmektedir. Bu yaklaşımda başkalarından öneri ve tavsiye almak, yeni beceriler kazanmak, kendini kontrol altında tutmak, sorumluluğunu kabul etmek gibi eğilimler mevcuttur (Hakim-Larson, Dunham, Vellt, Murtaca ve Levenbach, 1999; Türküm, 1999). Bunlarla beraber kişi karşılaştığı stresli bir durumu değiştirmek adına karşılaştığı durumla ilgili mücadele edebilir, durumla ilgili olarak ailesinden, arkadaşlarından veya yakın çevresinden bilgi toplayıp yardım alabilir ya da karşılaştığı durumla ilgili olarak plan yapıp uygulayabilir (Gücüyeter, 2003; Topal, 2011).

Duygu odaklı başa çıkma tarzlarında ise bireyler genellikle duygularını erteleme, kaçma veya kaçınma, inkâr etme, problemden uzak durma, sosyal destek arayışı içinde olma ve bilişsel anlamda sorunla meşgul olmama durumlarını içermektedir (Ognibene ve Collins, 1998; Türküm, 1999). Duygu odaklı başa çıkma tarzı pasif bir strateji olarak görülür ve istenmeyen stresli bir durumun varlığına bağlı olarak gelişen duyguları ortadan kaldırmaya yönelik tepkiler içerir (Eplikoç, 2006). Bu tepkiler; bireyin duygularını kontrol altında tutması, sorunu düşünmemesi ve bu sorunu kendisinden uzaklaştırması, stresli durumun yarattığı olumsuz düşünceleri ve duyguları yeniden değerlendirerek olumlu yönde değiştirme çabası içinde olması, problemin kendisinden kaynakladığını düşünmesi veya bu konuda sorumluluk alması ve sorunun varlığından kaçması, bir an önce sorunun bitmesini istemesi şeklinde sıralanabilmektedir (Topal, 2011). Görüldüğü üzere problem odaklı başa çıkma tarzlarında problemin kaynağına yönelik durumu değiştirme amaçlı aktif, mantıklı, bilinçli yöntemler oluşturulması gözlemlenirken, duygu odaklı başa çıkma tarzlarında ise kişilerin kendilerini kontrol ederek duygusal ve bilişsel olarak farklı mekanizmaları kullanıp duygularını kontrol altında tutması gözlemlenmektedir (Folkman, Lazarus, Gruen ve Delongis, 1986).

2.5. Çatışma Kavramı

Karşıtlık, kavga, arbede ve uyuşmazlık kelimeleri ile eş anlamlı olan çatışma kavramı yaşamımızın büyük bir kısmında yer alan ve kaçınılması mümkün olmayan toplumsal bir durumdur. Çatışma, toplumsal bir nitelik taşıyor olmasından kaynaklı olarak geniş alana yayılmış ve kavram siyaset, kamu yönetimi, psikoloji, sosyoloji, antropoloji bilimlerinde farklı şekillerde ele alınıp tanımlanmıştır (Seval, 2006).

Çatışma genel bir ifadeyle insanların farklı tutum, görüş, değer ve gereksinimleri doğrultusunda yaşadıkları fiziksel, duygusal, bilişsel, cinsel veya psikolojik olarak bir anlaşmazlık ya da huzursuzluk durumudur (Cahn, 1992; Doğrusöz, 1987; Ömür, 1998; Rahim, 1992).

Bir diğer tanıma göre çatışma, iki veya daha fazla kişi ya da grubun, güç, çıkar ve statülerinin etkisiyle kıt kaynakları paylaşamamaları ve bu nedenle aralarında yaşanan çekişme, anlaşmazlık veya uyuşmazlıktır (Karip, 2010; Önder, 2008).

Görüldüğü üzere çatışma kavramının farklı tanımları olsa da, tanımlar arasında çatışmanın dinamik bir süreç niteliği taşıması, taraflarca algılanmasının gerekliliği, olumlu ve olumsuz yönlerinin bulunduğu, seçenekler arası tercih yapma zorluğunu taşıması, fikir, ihtiyaç, çıkar, görüş vb. farklılıklardan kaynaklanan anlaşmazlık, uyuşmazlık, karşıtlık gibi bazı ortak noktaları barındırmaktadır (İpek, 2000).

2.5.1. Çatışmanın Kaynakları

Literatürde çatışma kaynakları, çatışmanın gerçekleştiği seviyeye bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Çatışmanın kaynaklarını bireysel özellikler, çevresel koşullar ve örgütsel yapı olarak üç gruba ayıran Tosi vd. (2000), bireysel özellikler altında algı, değer, tutum, inanç, ihtiyaç, karar; çevresel koşullar altında iletişim, sorumluluklardaki belirsizlik, statü farklılıkları, etkileşim derecesi ve ortak karar; örgütsel yapı altında ise uzmanlık, kaynak sınırlılığı, amaçlarda farklılık, uygulanan politika ve prosedürler, ödüllendirme sistemi, otorite çokluğu ve yönetim biçimindeki farklılıklara yer vermişlerdir.

Ertürk (2000) tarafından, örgüt içinde çatışmanın kaynakları ile ilgili olarak yapılan diğer bir gruplandırma;

- İş bölümü; örgütteki bir işin farklı bireyler tarafından yürütülmesi durumunda, her bir kişinin kendi değer yargılarını, tutumlarını ve davranış biçimlerini yansıtması sonucunda çatışma meydana gelebilir.
- Fonksiyonel bağımlılık; örgütte birbiri ile fonksiyonel bir biçimde birbirine bağımlı olarak çalışan bölümlerden birinin sorumluluğunu veya fonksiyonunu yerine getirmemesi durumunda bu durum bölümler arası çatışmaya neden olabilir.
- Sınırlı kaynaklar; örgütte kaynakların sınırlı olması durumunda, bölümler ya da bireyler amaçlarına ulaşabilmek adına bu sınırlı kaynaklardan diğer bölümlere ya da bireylere oranla daha fazla pay almaya çalışması çatışmaya neden olabilir.
- Statü ve güç farklılıkları; örgütlerdeki belirli kişilerin veya grupların kendi statülerini başkalarından farklı bir yerde konumlaması durumunda meydana gelen farklı algısal durumlar sonucunda çatışma meydana gelebilir.
- Rekabetçi ödüllendirme sistemleri; bir örgütte, bireylerin sergiledikleri başarıları göre ödüllendirilmesi kişiler arası çatışmaların oluşmasına neden olabilir.
- İletişim engelleri; bireylerin iletişimdeki algılamalarının farklılığı çatışmalara neden olabilir.
- Bireysel özellikler; örgüt içinde her bireyin ihtiyacının ve özelliklerinin farklı olması, engelleyici çalışma koşulları gibi özellikler çatışmaya kaynaklık yapan nedenler arasında sıralanmıştır.

Çatışmanın kaynaklarına göre Karip (2010) tarafından yapılan diğer bir sınıflandırmada;

- Duyuşsal çatışma; tarafların bir konu üzerinde çalışırken duygularında meydana gelen uyuşmazlıktan kaynaklanan,
- Çıkar çatışması; kaynakların sınırlı olması ve bu kaynakların paylaşımı konusunda belirsizlikten dolayı meydana gelen,
- Değer çatışması; belli bir konuda farklı değer yargılarından dolayı meydana gelen,
- Bilişsel çatışma; düşünme ve algılamadaki farklılıklardan dolayı ortaya çıkan,
- Amaç çatışması; seçilen amaçlar doğrultusunda meydana gelen,
- Temel çatışma; bir konu hakkında esas olarak ortaya çıkan,
- Gerçekçi olmayan çatışma; çatışmanın amaç, değer ve yöntem bakımından gerçekçi olduğu çatışma ya da ihtiyaç veya hatadan kaynaklanıp rasyonel bir nedene dayanmayan,
- Kurumsallaşmış ya da kurumsallaşmamış çatışmalar; kuralların önceden belirlenip belirlenmemesine göre ortaya çıkan;
- Cezalandırıcı çatışma; karşı tarafa mümkün olduğu ölçüde en fazla zararı verme amacı olan,
- Yanlış atfedilen çatışma; bilgi eksikliği veya yanlışlık sonucu ortaya çıkan,
- Yanlış yönetilen çatışma; tarafların öfke ve kötü duygularını çatışmanın dışında başka bir kişiye yönlendirmesiyle meydana gelen şekilde çatışma türleri yer almaktadır.

2.5.2. Çatışmanın Düzeyleri

Çatışma düzeylerine göre kategorilere ayrıldığında; kişinin kendisiyle ilgili olan içsel çelişkileri bireysel çatışma; iki taraf arasındaki uyumsuzluklar bireyler arası çatışma; grup içindeki veya birden fazla grup arasındaki anlaşmazlıklar grup içi ve gruplar arası çatışma olarak değerlendirilmektedir (Karip, 2010).

Bireysel çatışma; kişilerin olumlu veya olumsuz sonuç verebilecek iki seçenek arasında tercih yapma zorunluluğunda ya da bu tür sonuçlar açısından herhangi bir tercihte bulunmadığı zaman oluşan çatışmadır (Atkinson, 2002; Öztürk, 1989).

Bireyler arası çatışmalar, kişilerin belli bir konu, fikir veya seçenek üzerinde anlaşamamaları, uzlaşamamaları sonucunda meydana gelmektedir (Eren, 2015). Bu tür çatışmalarda, çatışma yaşayan taraflar birbirlerini ikna etmeye, birbiri üzerinde güç kullanarak üstünlük kurma çabası içerisine girebilmektedirler. Bazı durumlarda ise taraflardan herhangi biri ihtiyaç ve çıkarlarından vazgeçerek çatışmadan kaçabilmektedir (Rahim, 1992). Kişiler arası çatışmalar, okul ortamında öğrenci ile öğretmen ya da akranlar arasında; iş ortamında işçi ile işveren arasında ve otorite figürü olarak kabul edilen kişiler arasında sıklıkla rastlanabilmektedir (Girard ve Koch, 1996).

Grup içi çatışmalar; bir grubun amaçları ve görevleri doğrultusunda uyuşmadığı zaman meydana gelen çatışma biçimidir. Grup içinde üyeler arasında gerçekleşebileceği gibi grup liderleri ya da liderler ile üyeler arasında da meydana gelebilmektedir (Karip, 2010).

Gruplar arası çatışma ise, örgütsel bir yapı içerisinde farklı birim veya bölümler arasında yaşanan çatışmalardır. Bu tür çatışmaların çözümü için yönetim kadrosu işlev görmekte ve gruplar arasındaki ön yargıların iletişim yoluyla azaltılması bu tür çatışmaları çözmek için önem arz etmektedir (Bozoğlan, 2010; Jones, 2004).

2.5.3. Çatışmanın Sonuçları

Çatışmaya gösterilen yaklaşımlar, tepkiler, tutumlar ve çatışmayı ele alma yöntemleri, çatışma halini olumlu ya da olumsuz neticelendirebilmektedir (Boutler, Bergen, Miller ve Wells, 1995). İşlevsel başa çıkma becerilerine sahip olunmaması ve çatışmaların çözümünde yapıcı stratejilerin kullanılmaması, çatışmaların olumlu

sonuçlanmamasına ve süreklilik arz etmemesine neden olabilmektedir (Hendricks, 1991; Lulofs ve Cahn, 2000). Kısaca belirtmek gerekirse, çatışmanın olumlu veya olumsuz sonuçlarının olmasının nedeni kişilerin çatışmayı ele alma biçimlerindeki farklılıktır (Bozoğlan, 2010). Dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi de çok sık karşılaşılan ve kaçınılmaz olduğu ifade edilen çatışmanın etkili ve iyi bir şekilde yönetilerek olumsuz yanlarının olumlu hale getirilmesidir (Önder, 2008).

2.5.3.1. Çatışmanın Olumlu Sonuçları

Çatışmanın sonuçlarının olumlu olabilmesi taraflar arasındaki iletişim ve ilişkilerin karşılıklı güven ve saygıya dayalı olması ile yakından ilgilidir (Karip, 2010).

Çatışmanın olumlu sonuçlarını; bireylere gerçek düşünce ve duygularını dile getirebilme imkânı vermesi, birey ve grubun kendi gücünün farkına varmasını sağlayarak benlik saygısını arttırması, farklı görüşlerin çoğalmasına izin vererek yeni fikirlerin ortaya çıkmasının sağlanması, örtük ve olumsuz sorunların keşfedilmesi, problemlerin farkına varılması ve sorunların karşılıklı tartışılarak açıklığa kavuşturulması, bireylerin olaylara başka açıdan bakmasına yardımcı olması, kişinin kendi ilgi, yetenek ve kapasitesini değerlendirebilmesi ve çatışmaya yol açan kararsızlıkları ve uyuşmazlıkları ortadan kaldırarak kişilerin bütünleşmesinin sağlanması şeklinde sıralamak mümkündür (Dubrin, 2005; McArdle, 1999; Owens, 1998; Önder, 2008; Özgan, 2006).

2.5.3.2. Çatışmanın Olumsuz Sonuçları

Taraflar arasındaki iletişimin ve etkileşimin yetersiz olduğu, tarafların duygu, düşünce, amaç ve isteklerini gizledikleri veya paylaşmadıkları çatışmalar, olumsuz bir şekilde sonuçlanabilmektedir.

Çatışmanın taraflar üzerindeki olumsuz etkilerini; birey ya da grupların birlikte hareket etmelerine engel olması, işbirliği ve takım ruhunun bozulması, bireylerin stres düzeyini artırarak onların ruh sağlığını olumsuz etkilemesi, bireyin bulunduğu grubun dışına çıkma ve yalnızlığı tercih etme eğilimini arttırması, bireyler arası

mesafenin artmasına, güven ortamının bozulmasına ve kuşkucu bir iklimin oluşmasına neden olması, bireylerin birbirine karşı düşmanlık hissi beslemesi ve saldırgan davranışlar sergilemesine neden olması şeklinde sıralanabilmektedir (Dubrin, 2005; McArdle, 1999; Owens, 1998; Önder, 2008; Özgan, 2006).

Görüldüğü gibi çatışma, iyi ve etkili yönetildiği durumlarda taraflara yarar sağlamakta; iyi yönetilmediği durumlarda ise zarar verebilmektedir. Tüm bunlar dikkate alındığında çatışmanın olumlu ve olumsuz getirilerinin bilinmesi ve öngörülmesi önem arz etmektedir.

2.5.4. Çatışma Eylem Stilleri

Çatışma eylem stilleri, bireylerin çatışma haliyle başa çıkmak için yaptıkları eylemsel hareket tarzlarını ifade etmektedir. *Kaçınmacı eylem stilinde;* bireyler, çatışma sırasında umutsuz olduklarına inanıp amaçlarından vazgeçerek ilişkiyi kesme davranışına gitmektedirler. Bu eylem stilinde, birey çatışmayla yüz yüze gelmekten kaçınmaktadır ve çatışma durumunu görmezden gelmeyi, geçiştirmeyi ya da ertelemeyi tercih etmektedir (Karip, 2010). Ne kendi çıkarlarında ne de karşı tarafın çıkarlarında ısrarcı olmaktadır. Çatışmalardan ve çatışma yaratan insanlardan uzak durma anlayışı hâkimdir (Johnson, 2003). *Zorlayıcı eylem stilinde;* bireyler, çatışma sırasında, amaçlarını ilişkilerden daha fazla önemsemektedirler. Bu eylem stilinde iş birliği söz konusu değildir (Johnson, 2003). Çatışma tarafları kendi çıkar ve amaçlarını önemsemekte ve karşı tarafı dikkate almaksızın rekabetçi bir anlayışla problemi çözmeye çalışmaktadır (Karip, 2010). Bu kişiler için çatışma, bir mücadele alanıdır ve bu alanda ilişkiler değil amaçlar önemlidir. *Kolaylaştırıcı eylem stilinde;* bireyler, çatışma sırasında ilişkileri korumak amacıyla çatışma ortamından ayrılmaktadırlar ve bu eylem stilinde amaçlardan ziyade ilişki önemlidir (Johnson, 2003; Karadağ ve Tosun, 2014). Birey ilişkiyi korumak adına kendi istek ve ihtiyaçlarından vazgeçebilmektedir; tek istediği kabul görmek, sevmek ve sevilmektir (Karip, 2010). *Uzlaştırıcı eylem stilinde;* bireyler, çatışma sırasında amaçlarla ve ilişkilerle uyum içerisinde ortak bir yol bulmak için çaba harcamaktadırlar (Karadağ ve Tosun, 2014). İşbirlikçi eylem stillerinden biri olarak da değerlendirilen bu stilde, orta yolu bulma önemlidir. İlişkinin devamı, çatışmaya dâhil olan tarafların kendi çıkar, amaç ve ihtiyaçlarından kısmen de olsa

vazgeçmesini gerektirir (Johnson, 2003). Karşı koyucu eylem stilinde olduğu gibi bu stilde de amaç ve ilişki önemlidir. Ancak bireyler bu uğurda az da olsa fedakârlık yapabilir. *Karşı koyucu eylem stilinde* ise bireyler; çatışma sırasında amaçlara ve ilişkilere değer vererek, çatışmanın yararını görme, kendilerine ve karşı taraftaki bireylere yararlı olacak çözümler araştırma tarzı içindedirler. Bu eylem stilinde amaçlar ve ilişkiler son derece önemlidir. Çatışmalar, çözümlenmesi gereken problemlerdir (Johnson, 2003). Birey, problemleri amaçlarına ve ilişkilerine zarar vermeden ortadan kaldırmaya çalışır. Çatışmaya dâhil olan tarafların her ikisinin de kazandığı bu stilde girişkenlik ve iş birliği ön plandadır (Karip, 2010).

2.6. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bağlanma, bakım veren ile bebek arasındaki duygusal iletişime dayanan ve bebeğin bu duygusal iletişimi ne şekilde algılayıp nasıl kodlayacağı, dikkatini nelere odaklayacağı hususunda önemli bir noktadır. Bebeğin, korku, kaygı gibi olumsuz duygularla karşılaşması durumunda, eğer bakım veren kişi bu olumsuz duygulara karşı duyarlıysa ve sakinleştirici bir şekilde yanıt veriyorsa, bebek güveni ve desteği içeren yöntemlerle bu olumsuz duygularla nasıl baş edeceğini daha çok öğrenecektir. Bu durum da güvenli bağlanmanın gelişimine destek olacaktır. Eğer bebek sıkıntı yaşadığında duyarsız ve tutarsızlıkla karşılaşarsa, yaşadığı ya da yaşamakta olduğu olumsuz duyguları, net olmayan ve negatif sonuçlar ile bağdaştıracak ve buna yönelik, güvensiz bağlanma ile de paralel olarak, başa çıkma stratejileri geliştirecektir (Brown ve Wright, 2001).

Mikulincer ve Florian (1995), yaptıkları çalışmada; bireylerin bebeklik dönemindeki bağlanma deneyimlerinin, ileriki dönemlerde karşılaştıkları stres ile baş etme yöntemlerini etkileyebileceğini öne sürmektedirler. Bağlanma stillerindeki farklılıkların bir sonucu olarak bireylerin olumsuz yaşantılara karşı gösterebilecekleri tepkilerin de anlaşılır olabileceğini belirtmektedirler. Yine aynı çalışmada; güvenli ve kararsız bağlanan kişiler karşılaştırıldığında; kararsız bağlanma stiline sahip bireylerin duygu odaklı başa çıkma (duygularını erteleme, kaçma veya kaçınma, inkâr etme vb.) biçimini kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca; güvenli ve kararsız bağlanma stiline sahip olan bireylerin, kaçınan bağlanma stiline

sahip olan kişilere göre daha fazla yardım/destek arama davranışı içerisinde oldukları saptanmıştır (Akkaya, 2010; Mikulincer ve Florian, 1995).

Üniversite süreci stres ve endişeye neden olan birçok durumu içermektedir. Üniversite eğitiminin başlangıcı, bir zaman sonra beklentileri karşılayamama, hayallerini gerçekleştirememe, seçtiği bölümü içselleştirememe gibi sorunları beraberinde getirmektedir. Gençlerin birçoğu tek başına yeni bir ortama uyum sağlamak, aileden ayrı yaşamak, maddi sıkıntılar ve mesleki kaygılar gibi sorunlarla karşı karşıya gelmektedir. Aynı zamanda üniversite öğrencileri, birey olarak kendi kimliğini keşfetme, toplumun değerlerini benimseme ve uyum sağlama gibi gelişimsel sorunları da olan kişilerdir. Üniversite öğrencilerinin yaşamış veya yaşamakta olduğu stres ve kaygılar, onların kişiler arası çatışmalarda nasıl davrandığını etkileyebilmektedir. Gençlik döneminde birey; sosyal ve fiziksel değişikliklerin yanı sıra, kişiler arası, gruplar arası hatta topluluk düzeyinde birçok çatışma da yaşayabilmektedir.

Bu çalışma, birbirinden farklı bölümlerde eğitim gören ve eğitim gördüğü bölümün yapısına bağlı olarak gelişim gösteren üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin; stresle başa çıkma tarzlarını ve kişilerarası çatışmalarını nasıl ele aldıklarını ve bu çatışmalara nasıl tepki verdikleri hususunda bir kaynak oluşturma amacını taşımaktadır. Toplum yapısının gün geçtikçe değişmesiyle birlikte gençlerin, özellikle farklı bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin farklı bir şekilde stresle başa çıkma tarzı kullanarak farklı şekillerde çatışmaları çözebileceği düşüncesi böyle bir çalışmanın önemini arttırmıştır.

2.7. Araştırma Hipotezleri

Bu araştırmanın amacı, birbirinden farklı bölümlerde eğitim gören ve eğitim gördüğü bölümün yapısına bağlı olarak gelişim gösteren üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin; stresle başa çıkma tarzlarını ve kişilerarası çatışmalarını nasıl ele aldıklarını ve bu çatışmalara nasıl tepki verdiklerini incelemektir. Araştırmanın asıl amaçlarının yanı sıra araştırma, katılımcıların cinsiyeti, bölümleri ve bölüm puan türleri gibi değişkenler açısından değerlendirilmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda araştırmanın hipotezleri:

1. **Hipotez:** Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri cinsiyetlere göre farklılık göstermektedir.
2. **Hipotez:** Üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma tarzları cinsiyetlere göre farklılık göstermektedir.
3. **Hipotez:** Üniversite öğrencilerinin çatışma eylem stilleri cinsiyetlere göre farklılık göstermektedir.
4. **Hipotez:** Matematik/Fen, Türkçe/Matematik ve Türkçe/Sosyal puan türlerindeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri birbirinden farklıdır.
5. **Hipotez:** Matematik/Fen, Türkçe/Matematik ve Türkçe/Sosyal puan türlerindeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma tarzları birbirinden farklıdır.
6. **Hipotez:** Matematik/Fen, Türkçe/Matematik ve Türkçe/Sosyal puan türlerindeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin çatışma eylem stilleri birbirinden farklıdır.
7. **Hipotez:** Güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stillerinin stresle başa çıkma tarzlarına bir etkisi vardır.
8. **Hipotez:** Güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stillerinin çatışma eylem stillerine bir etkisi vardır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni, Tıp, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Psikoloji, Sosyoloji, Sosyal Hizmet, Hukuk, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, İlahiyat, Mühendislik ve Mimarlık bölümlerinde okuyan üniversite öğrencileridir. Bu bölümler Yükseköğretim Kurumu'nun belirlemiş olduğu; Matematik/Fen(MF), Türkçe/Matematik(TM) ve Türkçe/Sosyal(TS) puan türlerine göre kategorilere ayrılmıştır [Yükseköğretim Kurumu (YÖK), 2018]. Tıp, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Mühendislik ve Mimarlık bölümleri Matematik/Fen(MF) kategorisinde; Psikoloji, Sosyoloji, Sosyal Hizmet ve Hukuk bölümleri Türkçe/Matematik(TM) kategorisinde; Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, İlahiyat bölümleri ise Türkçe/Sosyal(TS) kategorisinde yer almıştır. Araştırmanın örneklemini ise Türkiye genelindeki, 83 üniversitede, bahsi geçen bölümlerde öğrenimine devam eden öğrencilerdir. Türkiye'nin 7 bölgesinden toplamda 83 üniversitenin seçilmesinin nedeni örneklem çeşitliliğinin sağlanmasıdır.

Veri toplama döneminde, 700 üniversite öğrencisinin araştırmaya dahil edilmesi planlanmıştır. Bu dönem sonunda 847 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin yaş ortalaması 22.0 olup, %5.3'ü ($n=45$) 1. sınıf, %18.9'u ($n=160$) 2. sınıf, %22.2'si ($n=188$) 3. sınıf, %41.4'ü ($n=351$) 4. sınıf, %8.9'u ($n=75$) 5. sınıf ve %3.3'ü ($n=28$) 6. sınıf öğrencisidir. Katılımcıların %50.9'u ($n=431$) kadın, %49,1'i ($n=416$) erkektir. Katılımcılara ait diğer bilgiler Tablo 1 ve Tablo 2'de sunulmaktadır.

Üniversite öğrencilerinden 67'si bölüme kaç puanla girildiği sorusunu yanıtızsız bırakmış olmalarına rağmen araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmaya Alınma Kriteri

1. Tıp, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Psikoloji, Sosyoloji, Sosyal Hizmet, Hukuk, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, İlahiyat, Mühendislik ve Mimarlık bölümlerinde öğrenim görmektir.
2. Çalışmaya katılmaya istekli olmaktır.

Tablo 1

Örneklemin Demografik Özellikleri

N=847		n	%
Cinsiyet	Kadın	431	50.9
	Erkek	416	49.1
Yaş	20≤	166	19.6
	21	151	17.8
	22	187	22.1
	23	137	16.2
	24	95	11.2
	25≥	111	13.0
Medeni Durum	Evli	26	3.1
	Bekar	821	96.9

Tablo 2

Örneklemin Eğitim Bilgileri

N=847		n	%	
Üniversite	İstanbul Üniversitesi	277	32.7	
	Ankara Üniversitesi	73	8.6	
	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	37	4.4	
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	26	3.1	
	Yıldız Teknik Üniversitesi	25	3.0	
	Dokuz Eylül Üniversitesi	24	2.8	
	Karadeniz Teknik Üniversitesi	23	2.7	
	Diğer üniversiteler	362	42.7	
	Bölüm	Tıp	178	21.0
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon		60	7.1	
Psikoloji		57	6.7	
Sosyoloji		40	4.7	
Sosyal Hizmet		65	7.7	
Hukuk		95	11.2	
Tarih		53	6.3	
Türk Dili ve Edebiyatı		72	8.5	
İlahiyat		82	9.7	
Mühendislik		75	8.9	
Mimarlık		70	8.3	
Bölüm Puan Türü		Matematik/Fen (MF)	383	45.2
		Türkçe/Matematik (TM)	257	30.3
	Türkçe/Sosyal (TS)	207	24.4	

Tablo 2 Devam

Örneklemin Eğitim Bilgileri

N=847		n	%
Sınıf Kademesi	1. sınıf	45	5.3
	2. sınıf	160	18.9
	3. sınıf	188	22.2
	4. sınıf	351	41.4
	5. sınıf	75	8.9
	6. sınıf	28	3.3
Bölüme Kaç Puan Girildiği	418<	379	44.7
	418>	312	36.8

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada Kişisel Bilgi Formu, Bağlanma Stilleri Ölçeği, Stresle Başa çıkma Tarzları Ölçeği, Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği kullanılmıştır.

3.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan, bireylerin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, öğrenim gördükleri üniversiteleri, bölümleri ve sınıfları, bölüme girişte kullandıkları puanları ve bu puanların türlerinin ne olduğunu belirleyen bir formdur (Bkz. Ek-1).

3.2.2. İlişkiler Ölçeği

Bartholomew ve Horowitz'in (1991) geliştirdiği, Sümer ve Güngör'ün (1999) Türkçeye adaptasyonunu gerçekleştirdiği İlişkiler Ölçeği, her biri bir bağlanma stilini (güvenli, korkulu, saplantılı, kayıtsız) ölçmeyi amaçlayan dört kısa paragraftan oluşmaktadır (Bkz. Ek-2). Katılımcılardan, ilk olarak, 7 basamaklı ölçekler üzerinde, her bir paragrafın kendilerini ne derece tanımladığını belirtmeleri istenmektedir (1 = beni hiç tanımlamıyor, 7 = beni tamamıyla tanımlıyor). Değerlendirmenin sonunda ayrıca katılımcılar kendilerini en iyi tanımladığını düşündükleri paragrafı işaretlemektedir.

3.2.3. Stresle Başa çıkma Tarzları Ölçeği

Stresle Başa çıkma Tarzları Ölçeği, Folkman ve Lazarus'un (1980) Başa çıkma Yolları Envanteri'nden hareketle oluşturulmuş, depresyon, kaygı, yalnızlık gibi duygu durumları ve diğer psikolojik stres belirtileri ile ilişkili, yeterli geçerliğe ve güvenilirliğe sahip, üniversite öğrencileri için kullanılmak üzere hazırlanmış 30 maddelik bir ölçektir (Bkz. Ek-3). Maddeler kişilerin, sorunlara bağlı olarak karşılaştıkları strese yönelik oluşturduğu başa çıkma tarzını yansıtmaktadır. Ölçek, probleme yönelik/etkili yollar ve duygulara yönelik/etkisiz yollar olmak üzere iki boyutludur. Bu iki boyut, '*kendine güvenli*', '*iyimser*', '*çaresiz*', '*boyun eğici*' yaklaşım ve '*sosyal desteğe başvurma*' alt ölçeklerini sunmaktadır. *Kendine güvenli yaklaşımda*; birey, problemin öneminin bilincindedir ve problemin çözümü için mantıklı ve planlı bir yol izler, problemin çözümünde gerekli olan gücün kendisinde olduğuna inanır. *İyimser yaklaşımda*; birey, olaylardan olumlu bir şey çıkartmaya çalışır. Problem karşısında sakin ve iyimser kalmak için çaba harcar ve hoşgörülü olup mantıklı değerlendirmeler yapar. *Çaresiz yaklaşımda*; birey, kendisini kapana sıkışmış gibi hisseder. Problem veya olay karşısında çözüm üretmek yerine kendini suçlar ve kendini yetersiz olarak görür. *Boyun eğici yaklaşımda*; başa gelen çekilir diye düşünen birey, kendini çaresiz olarak kabul eder ve doğüstü güçlerde çözüm arar. *Sosyal destek arama yaklaşımda* ise birey, problemlerini diğer insanlarla paylaşır ve çevresinden yardım alır. Ölçeklerin yanıtlanması, bir sıkıntı durumu olması varsayımı üzerinden belirtilmekte ve kişilere uygunluğu açısından '*tamamen uygun*', '*uygun*', '*uygun değil*', '*hiç uygun değil*' şeklinde 4'lü likert tipi ölçek üzerine işaretlenmektedir. Puanlama seçeneği

0-3 arasında olup sosyal desteğe başvurma alt ölçeği puanlarının hesaplanmasında 1. ve 9. maddeler ters puanlanarak hesaplanmaktadır. Her alt ölçeğe ait puanlar ayrı ayrı hesaplanmakta, toplam puan ise kullanılmamaktadır. Her bir alt ölçekten alınan yüksek puan stresle başa çıkmada o tarzın daha fazla kullanıldığına işaret etmektedir (Şahin ve Durak, 1995). Araştırmamızda, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği'nin her bir alt ölçeği için güvenilirlik analizi yapılmıştır. İyimser yaklaşım için Cronbach Alpha = .75, kendine güvenli yaklaşım için Cronbach Alpha = .78, çaresiz yaklaşım için Cronbach Alpha = .79, boyun eğici yaklaşım için Cronbach Alpha = .65 ve sosyal desteğe başvurma yaklaşımı için ise Cronbach Alpha = .60 olarak bulgulanmıştır.

3.2.4. Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği

Kişilerin yaşanan çatışmalar sırasındaki eylem tarzlarını ölçme araçlarından biri olan Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği ilk olarak Johnson (1981) tarafından geliştirilmiştir. İlerleyen yıllarda birçok kez revize edilen ölçek son olarak Johnson ve Johnson (2008) tarafından da revize edilmiştir. Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği; bireyin çatışma halinden başa çıkma için yaptıkları eylemsel hareket tarzının saptanması amacıyla geliştirilmiştir (Bkz. Ek-4). Ölçeğin Türkçeye uyarlaması Karadağ ve Tosun (2014) tarafından yapılmıştır. Tamamı olumlu cümle formatında yazılmış 35 maddeden oluşan ölçek, '*kaçınmacı*', '*zorlayıcı*', '*kolaylaştırıcı*', '*uzlaştırmacı*' ve '*karşı koyucu*' olmak üzere 5 alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçek, sonucunda bireyin çatışma sırasında baskın olan eylem stilleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. *Kaçınmacı eylem stilinde*; birey çatışma sırasında umutsuz olduğuna inanarak, amaçları ve ilişkiyi kesme eylemi sergilemektedir. *Zorlayıcı eylem stilinde*; birey çatışma sırasında aşırı yüke karşı çıkarak, amaçları ilişkilerden daha fazla önemseme eylemi göstermektedir. *Kolaylaştırıcı eylem stilinde*; birey çatışma sırasında ilişkileri korumak amacıyla çatışma ortamından ayrılma eylemi gerçekleştirmektedir. *Uzlaştırmacı eylem stilinde*; birey çatışma sırasında amaçlarla ve ilişkilerle uyum içerisinde ortak bir yol bulmak için çaba harcamaktadır. *Karşı koyucu eylem stilinde* ise; birey çatışma sırasında amaçlara ve ilişkilere değer vererek, çatışmanın yararını görme, kendisine ve karşı taraftaki bireylere yararlı olacak çözümler araştırmaktadır. Ölçeğin tümünden alınan bir puan bulunmamaktadır. Alt ölçeklerde bulunan ve bireyde baskın olan çatışma eylem

stilini diğer alt ölçeklerden bağımsız olarak ölçülmektedir. Buradan hareketle ölçekten alınan puanların değerlendirilmesinde bireyin her bir alt ölçek puanı, alt ölçeğe ait madde puanlarının toplanması ile elde edilmektedir. Alt ölçeklerden alınan puanlar 5 ile 35 arasında değişmektedir. Ölçek 5'li likert formatında; '*asla böyle davranmam*', '*nadiren böyle davranırım*', '*bazen böyle davranırım*', '*sıklıkla böyle davranırım*', '*çoğunlukla böyle davranırım*' şeklinde düzenlenmiştir. Araştırmamızda, Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği'nin her bir alt ölçeği için güvenirlik analizi yapılmıştır. Kaçınmacı eylem stili için Cronbach Alpha = .57, zorlayıcı eylem stili için Cronbach Alpha = .65 bulunmuştur. Kolaylaştırıcı eylem stili için Cronbach Alpha = .80 olarak bulgulanmıştır. Uzlaştırıcı eylem stili için Cronbach Alpha = .67 olarak saptanmıştır. Karşı koyucu eylem stili için ise Cronbach Alpha = .70 olarak bulgulanmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, Aralık 2017 - Şubat 2018 tarihleri arasında toplanmıştır. Anketler, internet üzerinden ve yazılı doküman şeklinde hazırlanmış, öğrencilerin anketi doldurmaları 30 dakika sürmüştür.

3.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verilerinin analizi için SPSS paket programının 22.0 versiyonu kullanılmıştır. Bağlanma stilleri, stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stilleri değişkenlerinin, cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için t-testi; bölüm puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için ANOVA; bağlanma stillerinin stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerine bir etkisinin olup olmadığının test edilmesinde regresyon analizi kullanılmıştır.

3.5. Etik Konular

Araştırmaya başlamadan önce İstanbul Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı alınmıştır (Bkz. Ek-5). Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerine çalışmanın konusu ve amacı açıklanmış, bilgilerinin gizli kalacağı ifade edilmiş ve istedikleri zaman araştırmadan çekilebilecekleri belirtilmiştir. Bilgilendirilen tüm öğrenciler araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma değişkenlerinin birbiriyle olan ilişkileri ve değişkenlerin katılımcıların temel demografik özellikleri ve eğitim bilgileri olan cinsiyet ve bölüm puan türüne göre karşılaştırıldığı analizler sunulmaktadır.

4.1. Cinsiyet ve Bağlanma Stilleri

Güvenli, saplantılı, korkulu ve kayıtsız bağlanma stillerinin üniversite öğrencilerinin cinsiyetine göre farklılaşp farklılaşmadığını analiz etmek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonuçları, Tablo 3'te sunulmaktadır. Tabloda görüldüğü üzere, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stilinde cinsiyetler arası fark bulunmazken, güvenli ve korkulu bağlanma stilinde cinsiyetler arası bir farklılık gözlemlenmektedir. Erkeklerin güvenli bağlanma düzeyi ($\bar{x}=4.2$, $SS=1.4$), kadınlardan ($\bar{x}=3.8$, $SS=1.6$) anlamlı düzeyde yüksektir ($t_{(837.29)} = 3.8$, $p=.000$). Aynı zamanda korkulu bağlanma, kadınlarda ($\bar{x}=4.2$, $SS=1.9$), erkeklerden ($\bar{x}=3.8$, $SS=1.6$) anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir ($t_{(829.62)} = 3$, $p=.003$).

Tablo 3

Bağlanma Stillерinin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Cinsiyete göre Karşılaştırıldığı t-testi Sonuçları

	Cinsiyet		t	p
	Kadın (n=431) □SS)	Erkek (n=416) □SS)		
N=847				
Güvenli Bağlanma	3.8 (1.6)	4.2 (1.4)	-3.8	.000***
Korkulu Bağlanma	4.2 (1.9)	3.8 (1.6)	3	.003**
Saplantılı Bağlanma	3.3 (1.8)	3.3 (1.7)	.17	.862
Kayıtsız Bağlanma	3.4 (1.8)	3.7 (1.6)	-1.8	.058

*** $p < .001$, ** $p < .05$

4.2. Cinsiyet ve Stresle Başa çıkma Tarzları

İyimser yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma stresle başa çıkma tarzlarının üniversite öğrencilerinin cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığını analiz etmek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonuçları, Tablo 4'te sunulmaktadır. Tabloda görüldüğü üzere, iyimser, çaresiz, boyun eğici yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma tarzlarında cinsiyetler arası bir farklılık gözlemlenirken, kendine güvenli yaklaşım tarzında cinsiyetler arası bir fark gözlemlenmemiştir. Kadınların çaresiz yaklaşım ($\bar{x}=12.6$, $SS=3.9$) tarzları, erkeklerin çaresiz yaklaşım ($\bar{x}=10.8$, $SS=4.2$) tarzlarından anlamlı düzeyde yüksektir ($t_{(845)} = 6.2$, $p=.000$). Kadınların sosyal desteğe başvurma ($\bar{x}=7.6$, $SS=2.2$) tarzları, erkeklerin sosyal desteğe başvurma ($\bar{x}=6.4$, $SS=2.2$) tarzlarından anlamlı düzeyde yüksektir ($t_{(845)} = 7.6$, $p=.000$). Ancak erkeklerin iyimser yaklaşım ($\bar{x}=9.7$, $SS=2.2$) tarzı gösterme eğilimi, kadınların iyimser yaklaşım ($\bar{x}=8.4$, $SS=2.6$) tarzı gösterme eğiliminden anlamlı olarak daha yüksektir ($t_{(831)} = 7.8$, $p=.000$). Bununla birlikte erkeklerin boyun eğici yaklaşım ($\bar{x}=7.8$, $SS=3.2$) tarzı sergileme eğilimi, kadınların boyun eğici yaklaşım ($\bar{x}=6.9$, $SS=2.3$) tarzı gösterme eğiliminden anlamlı olarak daha yüksektir ($t_{(758.77)} = 4.6$, $p=.000$).

Tablo 4

Stresle Başa çıkma Tarzlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Cinsiyete göre Karşılaştırıldığı t-testi Sonuçları

	Cinsiyet		t	p
	Kadın (n=431) [SS)	Erkek (n=416) [SS)		
N=847				
İyimser Yaklaşım	8.4 (2.6)	9.7 (2.2)	-7.8	.000***
Kendine Güvenli Yaklaşım	14.2 (2.9)	14.3 (2.7)	-.39	.692
Çaresiz Yaklaşım	12.6 (3.9)	10.8 (4.2)	6.2	.000***
Boyun eğici Yaklaşım	6.9 (2.3)	7.8 (3.2)	-4.6	.000***
Sosyal Desteğe Başvurma	7.6 (2.2)	6.4 (2.2)	7.6	.000***

*** $p<.001$

4.3. Cinsiyet ve Çatışma Eylem Stilleri

Kaçınmacı, zorlayıcı, kolaylaştırıcı, uzlaştırmacı ve karşı koyucu çatışma eylem stillerinin, üniversite öğrencilerinin cinsiyetine göre farklılaşp farklılaşmadığını analiz etmek için uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonuçları, Tablo 5'te sunulmaktadır. Tabloda görüldüğü üzere, sadece kolaylaştırıcı eylem stilinde cinsiyetler arası bir farklılık gözlemlenmektedir. Bu sonuca göre kadınlar ($\bar{X}=20.7$, $SS=4.4$), erkeklere ($\bar{X}=20.1$, $SS=3.7$) oranla, çatışma sırasında daha fazla kolaylaştırıcı eylem stilini kullanmaktadır ($t_{(845)} = 2$, $p=.043$).

Tablo 5

Çatışma Eylem Stillерinin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Cinsiyete göre Karşılaştırıldığı t-testi Sonuçları

	Cinsiyet		t	p
	Kadın (n=431) $\bar{X}(SS)$	Erkek (n=416) $\bar{X}(SS)$		
N=847				
Kaçınmacı Yaklaşım	19.2 (3.7)	18.7 (4.4)	1.6	.094
Zorlayıcı Yaklaşım	21.1 (3.9)	20.9 (4.4)	.76	.443
Kolaylaştırıcı Yaklaşım	20.7 (4.4)	20.1 (3.7)	2	.043***
Uzlaştırmacı Yaklaşım	20.3 (3.6)	20.1 (3.6)	.74	.456
Karşı Koyucu Yaklaşım	22.1 (3.3)	21.7 (3.9)	1.3	.165

*** $p < .05$

4.4. Bölüm Puan Türü ve Bağlanma Stilleri

Güvenli, saplantılı, korkulu ve kayıtsız bağlanma stillerinin üniversite öğrencilerinin bölüm puan türlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını analiz etmek için uygulanan ANOVA sonuçları Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6

Bağlanma Stillерinin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Bölüm Puan Türüne göre Karşılaştırıldığı ANOVA Sonuçları

	Puan Türleri			F	p
	MF (n=383) ȳ(SS)	TM (n=257) ȳ(SS)	TS (n=207) ȳ(SS)		
N=847					
Güvenli Bağlanma	3.9 (1.5) _a	4.2 (1.5) _b	3.9 (1.6) _a	4.100	.017**
Korkulu Bağlanma	4.1 (1.7) _{ab}	3.7 (1.6) _a	4.1 (1.8) _b	3.548	.029**
Saplantılı Bağlanma	3.4 (1.7) _b	3 (1.7) _a	3.4 (1.9) _b	5.944	.003**
Kayıtsız Bağlanma	3.3 (1.7) _a	3.8 (1.7) _b	3.7 (1.8) _b	7.892	.000***

*** $p < .001$, ** $p < .05$

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, bağlanma stillerinden biri olan güvenli bağlanma ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=4.100$, $p=.017$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri ($\bar{x}=3.9$, $SS=1.5$), MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden ($\bar{x}=3.9$, $SS=1.6$), anlamlı olarak daha fazla, güvenli bağlanma stili göstermektedir. Analizlerde, korkulu bağlanma stili ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=3.548$, $p=.029$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri ($\bar{x}=4.1$, $SS=1.8$), TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden ($\bar{x}=3.7$, $SS=1.6$), anlamlı olarak daha fazla, korkulu bağlanma göstermektedir. Analiz sonuçlarında, saplantılı bağlanma stili ile öğrencilerin

öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=5.944, p=003$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri ($\bar{X}=3.4, SS=1.7$), TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden ($\bar{X}=3, SS=1.7$), anlamlı olarak daha fazla, saplantılı bağlanma sergilemektedir. Kayıtsız bağlanma stili ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında da anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=7.892, p=000$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri ($\bar{X}=3.8, SS=1.7$), MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden ($\bar{X}=3.3, SS=1.7$) anlamlı olarak daha fazla, korkulu bağlanma gösterdikleri gözlemlenmiştir.

4.5. Bölüm Puan Türü ve Stresle Başa Çıkma Tarzları

İyimser yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma kategorilerindeki stresle başa çıkma tarzlarının üniversite öğrencilerinin bölüm puan türlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını analiz etmek için uygulanan ANOVA sonuçları Tablo 4-5'te yer almaktadır.

Tablo 7

Stresle Başa Çıkma Tarzlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Bölüm Puan Türüne göre Karşılaştırıldığı ANOVA Sonuçları

	Puan Türleri			F	p
	MF (n=383) [SS)	TM (n=257) [SS)	TS (n=207) [SS)		
N=847					
İyimser Yaklaşım	8.8 (2.5) _b	9.5 (2.6) _a	9.1 (2.2) _{ab}	5.375	.005**
Kendine Güvenli Yaklaşım	13.9 (2.8) _b	14.8 (2.7) _a	14.4 (2.8) _{ab}	7.506	.001**
Çaresiz Yaklaşım	12.3 (4) _a	10.5 (4.3) _b	12.3 (3.9) _a	16.510	.000**
Boyun eğici Yaklaşım	7.6 (2.9) _a	6.6 (2.3) _b	7.6 (3) _a	11.163	.000***
Sosyal Desteğe Başvurma	7 (2.2) _a	7.1 (2.1) _a	6.7 (2.5) _a	2.484	.084

*** $p < .001$, ** $p < .05$

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, stresle baş çıkma tarzlarından biri olan iyimser yaklaşımı kullanma ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=5.375, p=.005$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), stresli bir durumla karşılaştıklarında, TM puan türündeki ($\bar{x}=9.5, SS=2.6$) bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin, MF puan türündeki ($\bar{x}=8.8, SS=2.5$) bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı bir biçimde daha fazla iyimser olmaya çalışmaktadırlar. Analizlerde stresle baş çıkma tarzlarından biri olan kendine güvenli yaklaşımı kullanma ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=7.506, p=.001$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), stresli bir durumla karşılaştıklarında, TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri ($\bar{x}=14.8, SS=2.7$), MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden ($\bar{x}=13.9, SS=2.8$), anlamlı olarak daha fazla kendine güvenli yaklaşımı sergilemektedirler. Analizlerde stresle baş çıkma tarzlarından biri olan çaresiz yaklaşımı kullanma ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=16.510, p=.000$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), stresli bir durumla karşılaştıklarında, MF ($\bar{x}=12.3, SS=4$) ve TS ($\bar{x}=12.3, SS=3.9$) puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı olarak daha fazla çaresiz bir yaklaşım gösterme eğiliminde olmaktadır. Analizlerde stresle baş çıkma tarzlarından biri olan boyun eğici yaklaşımı kullanma ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=11.163, p=.000$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), stresli bir durumla karşılaştıklarında, MF ($\bar{x}=7.6, SS=2.9$) ve TS ($\bar{x}=7.6, SS=3$) puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerinden ($\bar{x}=6.6, SS=2.3$), anlamlı olarak daha fazla, boyun eğici bir yaklaşım gösterebilmektedir. Stresle başa çıkma tarzlarının alt kategorilerinden olan sosyal desteğe başvurma yaklaşımında ise bölüm puan türleri arası anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir.

4.6. Bölüm Puan Türleri ve Çatışma Eylem Stilleri

Kaçınmacı, zorlayıcı, kolaylaştırıcı, uzlaştırmacı, karşı koyucu kategorilerinden oluşan çatışma eylem stillerinin üniversite öğrencilerinin bölüm puan türlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını analiz etmek için uygulanan ANOVA sonuçları Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8

Çatışma Eylem Stillerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Puan Türüne göre Karşılaştırıldığı ANOVA Sonuçları

	Puan Türleri			F	p
	MF (n=383) [SS]	TM (n=257) [SS]	TS (n=207) [SS]		
N=847					
Kaçınmacı Yaklaşım	19.9 (4.4) _c	17.7 (3.6) _a	18.7 (3.4) _b	23.722	.000***
Zorlayıcı Yaklaşım	21 (4.1) _{ab}	21.5 (3.8) _b	20.3 (4.6) _a	4.661	.010**
Kolaylaştırıcı Yaklaşım	20.1 (4) _a	20.1 (4) _a	21.4 (4.1) _b	8.414	.000***
Uzlaştırmacı Yaklaşım	19.6 (3.8) _a	20.7 (3.4) _b	20.8 (3.5) _b	10.955	.000***
Karşı Koyucu Yaklaşım	21.7 (3.7) _a	22.5 (3.6) _b	21.5 (3.3) _a	5.355	.005**

*** $p < .001$, ** $p < .05$

Analizlerde çatışma eylem stillerinden biri olan kaçınmacı stili kullanma ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=23.722$, $p=.000$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri ($\bar{x}=19.9$, $SS=4.4$), hem TM ($\bar{x}=17.7$, $SS=3.6$) hem de TS ($\bar{x}=18.7$, $SS=3.4$) puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, TS türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri ise TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı olarak daha fazla, çatışma sırasında kaçınmacı bir eğilim göstermektedirler. Analizlerde, çatışma eylem stillerinden biri olan zorlayıcı stili kullanma ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=4.661$, $p=.010$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak

farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri ($\bar{x}=21.5$, $SS=3.8$), TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden ($\bar{x}=20.3$, $SS=4.6$), anlamlı olarak daha fazla, çatışma sırasında zorlayıcı bir eğilimde olabildikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca analizlerde, çatışma eylem stillerinden biri olan kolaylaştırıcı stili kullanma ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=8.414$, $p=.000$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite

öğrencileri ($\bar{x}=21.4$, $SS=4.6$), hem MF ($\bar{x}=20.1$, $SS=4$) hem de TM ($\bar{x}=20.1$, $SS=4$) puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerinden, anlamlı olarak daha fazla, çatışma sırasında kolaylaştırıcı bir eğilim sergileyebilmektedirler. Analizlerde, çatışma eylem stillerinden biri olan uzlaştırıcı stili kullanma ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=10.955$, $p=.000$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), TM ($\bar{x}=20.7$, $SS=3.4$) ve TS ($\bar{x}=20.8$, $SS=3.5$) puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerinden, anlamlı olarak daha fazla, çatışma sırasında uzlaştırıcı bir eylem benimseyebilmektedirler. Son olarak, analizlerde, çatışma eylem stillerinden biri olan karşı koyucu stili kullanma ile öğrencilerin öğrenim gördükleri puan türü grupları arasında anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($F_{(2, 844)}=5.355$, $p=.005$). Hangi grubun diğerinden anlamlı olarak farklılaştığını test etmek için yapılan post-hoc analizinde (Tukey), TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin ($\bar{x}=22.5$, $SS=3.6$), hem TS ($\bar{x}=21.5$, $SS=3.3$) hem de MF ($\bar{x}=21.7$, $SS=3.6$) puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerinden, anlamlı olarak daha fazla, çatışma sırasında karşı koyucu eylem stili sergiledikleri saptanmıştır.

4.7. Bağlanma Stillерinin Stresle Başa çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stillерine Olan Etkisi

Bağlanma stillerinin, stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerine etkisini görmek amacıyla aşamalı regresyon analizi kullanılmıştır. İlişkiler Ölçeği'nin değerlendirilmesi sonucu elde edilen, güvenli, saplantılı, korkulu ve kayıtsız bağlanma stilleri, sırasıyla bağımlı değişken olarak kullanılmış olup her bir regresyon denkleminin birinci adımında, Stresle Başa çıkma Tarzları Ölçeği'nin iyimser yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma alt kategorileri ile Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği'nin kaçınmacı, zorlayıcı, kolaylaştırıcı, uzlaştırmacı ve karşı koyucu alt ölçekleri, aşamalı olarak (stepwise) denkleme sokulmuştur.

Ölçümlerin yordanmasına yönelik 4 ayrı regresyon denklemi oluşturulmuştur. İlk denklemde üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma stiline, stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerine bir etkisinin olup olmadığı incelenmiş ve Tablo 9'da sunulmuştur. Tabloya bakıldığında, iyimser yaklaşım, çaresiz yaklaşım, sosyal desteğe başvurma ve zorlayıcı, kolaylaştırıcı, kaçınmacı eylem stillerinin güvenli bağlanma toplam varyansının %18'ini açıkladığı görülmektedir ($F_{(6, 840)}=30.95, p<.05$). Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre, güvenli bağlanma stiline sahip öğrenciler, stresle başa çıkma tarzı olarak çaresiz yaklaşımı ($\beta=-.24, p<.001$) daha az göstermekte olup bir sıkıntıları olduğunda hem iyimser yaklaşımı ($\beta=.12, p<.05$) hem de sosyal desteğe başvurma tarzını ($\beta=.11, p<.001$) daha çok kullanmaktadır. Yine analizlerde güvenli bağlanma stiline sahip öğrenciler, çatışma eylem stilleri olarak kaçınmacı eylem stilini ($\beta=-.08, p<.05$) daha az göstermekte, çatışma sırasında hem kolaylaştırıcı eylem stilini ($\beta=.09, p<.01$) hem de zorlayıcı eylem stilini ($\beta=.06, p<.05$) anlamlı olarak daha çok sergilemektedirler.

Tablo 9

Güvenli Bağlanma Stilinin Stresle Başa çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stilleri ile İlişkisi

	B	B Değeri için Standart Hata (SD)	β (son basamak)	t değeri (son basamak)	p
Stresle Başa çıkma Tarzları					
Çaresiz Yaklaşım	-.09	.01	-.24	-6.06	.000
İyimser Yaklaşım	.07	.02	.12	3.13	.002
Sosyal Desteğe Başvurma	.08	.02	.11	3.69	.000
Çatışma Eylem Stilleri					
Kaçınmacı Yaklaşım	-.03	.01	-.08	-2.34	.019
Zorlayıcı Yaklaşım	.02	.01	.06	2.13	.033
Kolaylaştırıcı Yaklaşım	.03	.01	.09	2.91	.004
R²	.18				
F	30.95				

İkinci denklemden üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma stiline, stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerine bir etkisinin olup olmadığı incelenmiş ve Tablo 10'da sunulmuştur. Tabloya bakıldığında, çaresiz yaklaşım, sosyal desteğe başvurma ve kolaylaştırıcı, kaçınmacı eylem stillerinin korkulu bağlanma toplam varyansının %16'sını açıkladığı görülmektedir ($F_{(6, 840)}=42.23$, $p<.05$). Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre, korkulu bağlanma stiline sahip öğrenciler, stresle başa çıkma tarzı olarak çaresiz yaklaşımı ($\beta=.30$, $p<.001$) daha çok göstermekte olup bir sıkıntıları olduğunda sosyal desteğe başvurma tarzını ($\beta=-.16$, $p<.001$) daha az kullanmaktadır. Yine analizlerde korkulu bağlanma stiline sahip öğrenciler, çatışma eylem stilleri olarak kaçınmacı eylem stilini ($\beta=.10$, $p<.01$) daha çok göstermekte, çatışma sırasında kolaylaştırıcı eylem stilini ($\beta=-.06$, $p<.05$) anlamlı olarak daha az sergilemektedirler.

Tablo 10

Korkulu Bağlanma Stiline Stresle Başa Çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stilleri ile İlişkisi

	B	B Değeri için Standart Hata (SD)	β (son basamak)	t değeri (son basamak)	p
Stresle Başa Çıkma Tarzları					
Çaresiz Yaklaşım	.01	.01	.30	8.97	.000
Sosyal Desteğe Başvurma	-.01	.02	-.16	-5.06	.000
Çatışma Eylem Stilleri					
Kaçınmacı Yaklaşım	.04	.01	.10	2.90	.004
Kolaylaştırıcı Yaklaşım	-.02	.01	-.06	-2.09	.037
R²	.16				
F	42.23				

Üçüncü denklemde üniversite öğrencilerinin saplantılı bağlanma stilinin, stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerine bir etkisinin olup olmadığı incelenmiş ve Tablo 11’de sunulmuştur. Tabloya bakıldığında, çaresiz yaklaşım, sosyal desteğe başvurma ve kaçınmacı eylem stillerinin korkulu bağlanma toplam varyansının %13’ünü açıkladığı görülmektedir ($F_{(6, 840)}=43.48, p<.05$). Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre, saplantılı bağlanma stiline sahip öğrenciler, stresli bir durumun varlığında stresle başa çıkma tarzı olarak hem çaresiz yaklaşımı ($\beta=.32, p<.001$) hem de sosyal desteğe başvurma tarzını ($\beta=.09, p<.01$) daha çok kullanmaktadırlar. Yine analizlerde korkulu bağlanma stiline sahip öğrenciler, çatışma eylem stilleri olarak kaçınmacı eylem stilini ($\beta=.08, p<.05$) daha çok göstermektedirler.

Tablo 11

Saplantılı Bağlanma Stilinin Stresle Başa çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stilleri ile İlişkisi

	B	B Değeri için Standart Hata (SD)	β (son basamak)	t değeri (son basamak)	p
Stresle Başa çıkma Tarzları					
Çaresiz Yaklaşım	.13	.01	.32	9.29	.000
Sosyal Desteğe Başvurma	.07	.02	.09	3.00	.003
Çatışma Eylem Stilleri					
Kaçınmacı Yaklaşım	.03	.01	.08	2.41	.016
R²	.13				
F	43.48				

Dördüncü ve son denklemde ise üniversite öğrencilerinin kayıtsız bağlanma stiline, stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerine bir etkisinin olup olmadığı incelenmiş ve Tablo 12’de sunulmuştur. Tabloya bakıldığında, çaresiz yaklaşım, sosyal desteğe başvurma ve zorlayıcı, kolaylaştırıcı eylem stillerinin kayıtsız bağlanma toplam varyansının %13’ünü açıkladığı görülmektedir ($F_{(6, 840)}=33.90$, $p<.05$). Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre, kayıtsız bağlanma stiline sahip öğrenciler, stresli bir durumun varlığında stresle başa çıkma tarzı olarak hem çaresiz yaklaşımı ($\beta=-.10$, $p<.001$) hem de sosyal desteğe başvurma tarzını ($\beta=-.16$, $p<.01$) daha az kullanmaktadırlar. Yine analizlerde kayıtsız bağlanma stiline sahip öğrenciler, çatışma eylem stilleri olarak zorlayıcı eylem stilini ($\beta=.06$, $p<.001$) daha çok sergilerken, kolaylaştırıcı eylem stilini ($\beta=-.03$, $p<.05$) anlamlı olarak daha az göstermektedirler.

Tablo 12

Kayıtsız Bağlanma Stiline Stresle Başa Çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Stilleri ile İlişkisi

	B	B Değeri için Standart Hata (SD)	β (son basamak)	t değeri (son basamak)	p
Stresle Başa çıkma Tarzları					
Çaresiz Yaklaşım	-.10	.01	-.24	-7.58	.000
Sosyal Desteğe Başvurma	-.16	.02	-.22	-6.82	.000
Çatışma Eylem Stilleri					
Zorlayıcı Yaklaşım	.06	.01	.15	4.80	.000
Kolaylaştırıcı Yaklaşım	-.03	.01	-.07	-2.34	.019
R²	.13				
F	33.90				

5. TARTIŞMA

Bu çalışmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerine olan etkisini değerlendirmektir. Ayrıca araştırmada, üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin, stresle başa çıkma tarzlarının ve çatışma eylem stillerinin bölüm puan türü ve cinsiyete göre farklı olup olmadığı da incelenmiştir. Bu amaçla, güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stillerinin, iyimser, çaresiz, kendine güvenli, boyun eğici ve sosyal desteğe başvurma yaklaşımları ile kaçınmacı, zorlayıcı, kolaylaştırıcı, uzlaştırmacı, karşı koyucu eylem stilleri arasındaki ilişki test edilmiştir. Bu bölümde söz konusu bulgular, araştırma hipotezleri ve ilgili literatür çerçevesinde tartışılmakta ve bu kapsamda öneriler sunulmaktadır.

5.1. Cinsiyete göre Değişkenler

Araştırma değişkenlerinden güvenli ve korkulu bağlanma stillerinin, iyimser, çaresiz, boyun eğici ve sosyal desteğe başvurma stresle başa çıkma tarzlarının ve kolaylaştırıcı çatışma eylem stillerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu bulgular, literatür ile tutarlı görünmektedir.

5.1.1. Cinsiyete göre Bağlanma Stilleri

Yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Sonuçlar güvenli ve korkulu bağlanma stillerinin anlamlı bir farklılık oluşturduğunu ve kadınların korkulu bağlanma stili puanlarının erkeklerin puanlarına göre; erkeklerin güvenli bağlanma stillerinin ise kadınların puanlarına göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Benzer bir şekilde Altundağ (2011) yaptığı çalışmada güvenli bağlanma stili ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğunu bulgulamış olup, erkeklerin güvenli bağlanma ortalamasının kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğunu saptamıştır. Cinsiyete göre sahip olunan bağlanma stillerinin incelendiği diğer araştırma bulgularında da güvenli bağlanma stiline sahip olan kişilerin daha çok erkekler olduğu görülmüştür (Azman, 2016; Birgi, 2010; Blatt ve Blass, 1990; Büyükşahin, 2001; Çelik, 2004; Çetin, 2015; Demir, 2017; Erözkan, 2011; Josselson, 1998; Kaplan, Klein ve

Gleason 1985; Kararırmak ve Duran, 2008; Keskin ve Çam, 2008; Konyalıoğlu, 2000; Leondari ve Kiosseoglou, 2000; Rapoza ve Yalçınkaya, 1998; Şeker, 2009; Yılmaz, 2007). Katılımcıların bağlanma stillerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelendiği başka araştırmalarda ise kadınların korkulu bağlanma oranının erkeklere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (Çetin, 2015; Demir, 2017; Emir, 2014; Erözkan, 2011; Kararırmak ve Duran, 2008; Şeker, 2009). Scharfe ve Bartholomew (1994), kişilerin bağlanma özelliklerini inceledikleri çalışmalarında, erkeklerin kadınlara göre daha fazla korkulu bağlanma özellikleri gösterdiğini belirtmektedirler. Bu sonuçlar toplumumuzda kız çocuklarını temkinli olma, çevreye güvenmeme gibi uyarılarla daha korkak ve daha kontrollü, oğlan çocuklarının ise daha cesaretli, daha özgür yetiştirmenin yansımaları olduğunu akla getirmektedir. Geleneksel bir yapıya sahip olan toplumumuzda, ataerkil bir kültürün de hakim olduğunu söylemek mümkündür. Bu yapı ve kültürde, erkekler soyu devam ettirecek olan bireyler olarak görülmekte ve erkeklere kadınlardan daha çok değer verilmektedir. Bu nedenle kadınların kendilerini seilmeye layık olarak görmemesi, kendilerini değersiz hissetmesi, olumsuz benlik ve olumsuz başkaları algısı ile korkulu bağlanma stili geliştirmeleri beklenebilir bir durumdur.

5.1.2. Cinsiyete göre Stresle Başa Çıkma Tarzları

Araştırmada, stresle başa çıkma tarzlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Bulgular, iyimser yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma tarzlarının anlamlı bir farklılık oluşturduğunu ve erkeklerin iyimser yaklaşım, boyun eğici yaklaşım alt puanlarının kadınların puanlarına göre; kadınların çaresiz yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma alt puanlarının erkeklerin puanlarına göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Konu ile ilgili yapılan literatür taramasında, kadın ve erkek öğrencilerin stresle başa çıkma tarzlarının farklılaştığına ilişkin Heiman (2004) kadın öğrencilerin duygusal başa çıkma stratejilerini (inkar etme, kendini suçlama, sorunun varlığında kaçınma ya da çaresiz davranma) erkeklere oranla daha fazla kullandıklarını bulgulamıştır. Avşaroğlu ve Üre (2007), stresli bir durumun varlığında, kadın öğrencilerin, erkeklere oranla daha fazla çaresiz bir yaklaşım sergilediklerini saptamıştır. Yılmaz (1993), erkeklerin kadınlara göre stresle başa çıkma stratejileri açısından daha

başarılı olduklarını gösteren araştırma bulgularına sahiptir. Otrar ve diğerleri (2002) çalışmalarında, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla sorunla yüzleştiği, kadın öğrencilerin ise daha çok stres ile baş etmeyi seçtiklerine yönelik bulgular sunmuşlardır. Stresle başa çıkma tarzlarından iyimser yaklaşımın erkek öğrencilerde kadın öğrencilere oranla anlamlı düzeyde yüksek çıkmasının nedeni olarak toplumsal cinsiyet rolleri gösterilebilir. Toplumsal bir beklenti ve atfedilen roller açısından düşünüldüğünde, erkeklerin, var olan problemi çözme, ortadan kaldırma veya onun etkisini azaltmaya odaklandığı, stresli durum faktörlerini değiştirmeye yönelik davranış kalıpları geliştirmek için uğraştığını söylemek mümkündür. Bu nedenle erkeklerin, daha atılgan, benlik saygıları daha yüksek, daha fazla rekabetçi olmaları beklenmektedir. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha atılgan olduğuna dair araştırma bulguları bu sonucu destekler niteliktedir (Deniz, 2002). Oral (1994), yaptığı çalışmada, stresli bir sorunun varlığında, erkeklerin iyimser yaklaşım gösterme, kadere ve doğüstü güçlere inanma gibi boyun eğici yaklaşım tarzlarını kullandıklarını saptamıştır. Güler ve Çınar (2010)'ın, erkek öğrencilerin boyun eğici yaklaşım puanlarının kadın öğrencilerden daha yüksek olduğunu bildirdikleri çalışmalarının sonuçları da araştırmamızdaki bulgularla paralellik göstermektedir. Ayrıca stresli bir durumun varlığında, erkeklerin kadınlara göre geri çekilme, vazgeçme yaklaşımlarını kullandığına yönelik araştırmalar mevcuttur (Brown ve Rowlinson, 1976; Doğan, 1999). Bu durumun nedeni; erkeklerin, stresli bir durumla karşılaştıklarında ilk tepkilerinin iyimser olduğu, olayı veya olayları büyütmemeye, öfkelenmemeye çalıştıkları fakat var olan stresli durumla daha fazla baş edememeleri olarak görülebilir. Sosyal desteğe başvurma alt boyutunda ise kadın öğrencilerin puan ortalamaları erkeklere oranla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Yapılan literatür taramasında öğrencilerin stresle başa çıkmada kullandıkları tarzlardan sosyal desteğe başvurma alt boyutunun kadın öğrencilerde erkeklere oranla daha yüksek çıktığı gözlemlenmektedir (Baum ve Grunberg, 1991; Çiftçi, 2002; Deisinger, Casisi ve Whitaker, 1996; Flynn ve ark., 2009; Kara, 2016; Oral, 1994; Özer, 2001; Scheier ve Carver, 1992; Topal, 2011; Türküm, 2002; Yamaç, 2009). Kız çocukları stresli bir sorunun varlığında aile ya da yakın arkadaş ilişkilerine başvurmayı daha sık kullanabilmektedirler (Topal, 2011). Bu sonuçların, kız çocuklarının aile ilişkilerine ve kişiler arası ilişkilere daha fazla önem vermesi gerektiği yönündeki

yetiştirme tarzı ile ilgili olabileceği yönünde yorum yapılabilir. Buna karşın erkeklerin sosyal destek arama puanlarının düşük olmasının nedeni, geleneksel toplum yapısı ve ataerkil düzen düşünüldüğünde, erkeklere daha güçlü ve dayanıklı olmaları, sorunları kendi başlarına çözmeleri ve bağımsızlıklarını kazanmalarına yönelik birçok fırsat verilmesi olarak görülebilir.

5.1.3. Cinsiyete göre Çatışma Eylem Stilleri

Araştırmada, çatışma eylem stillerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bulgular, kolaylaştırıcı eylem stiline anlamlı bir farklılık oluşturduğunu ve kadınların kolaylaştırıcı eylem stili alt puanının erkeklerin puanına göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Kenneth ve Thomas (2008) tarafından yapılan bir araştırmada, kadın öğrencilerin genellikle çatışmalara neden olabilecek durumlardan kaçındığı, dolayısıyla ilişkilere zarar vermeme tutumu içerisinde oldukları bulgulanmıştır. Kimberly, Mark, Emmeline, Kerrilynn ve Hannah (2014) ise yaptıkları çalışmada, erkeklerin kadınlara göre daha fazla öfke gösterdiklerini ve tartıştıklarını belirtmiş, kadınların ilişkileri koruma eylemi sergilediklerini gözlemlemişlerdir. Yasin ve Khalid (2015), kadınların erkeklerden daha fazla çatışma ortamından ayrılma eğilimi gösterdiklerini saptamışlardır. Öte yandan, erkek öğrenciler, çatışma sırasında rekabet, egemenlik, zorlayıcı gibi tutum ve davranışları tercih ederken, kadın öğrenciler ise amaçlardan taviz ve ödün vermeyi, kaçınmayı tercih etmektedir (Waithaka, 2015). Bu sonuçlar, araştırma bulgularımızla paralel olmakla birlikte, bireylerin sosyalleşme süreçleri açısından düşünüldüğünde, erkeklerin güç ve rekabet odaklı yetiştirilerek, şiddet, öfke gibi durumlarla ilişkilendirilmeleri, kadınların daha çok sevgi, samimiyet, sıcakkanlılık gibi duygularla ilişkilendirilmeleri ve bunun sonucunda da kadınların, çatışmaların varlığında alttan almaları gerektiğine dair bir algının varlığından söz etmek mümkündür.

5.2. Bölüm Puan Türlerine göre Değişkenler

Araştırma değişkenlerinden güvenli, korkulu, saplantılı, kayıtsız bağlanma stillerinin, iyimsen, kendine güvenli, çaresiz, boyun eğici stresle başa çıkma tarzlarının ve kaçınmacı, kolaylaştırıcı, zorlayıcı, uzlaştırıcı, karşı koyucu çatışma eylem stillerinin bölüm puan türlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Araştırmaya Tıp, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Psikoloji, Sosyoloji, Sosyal Hizmet, Hukuk, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, İlahiyat, Mühendislik ve Mimarlık bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencileri dahil olmuştur. Bu bölümler Matematik/Fen(MF), Türkçe/Matematik(TM) ve Türkçe/Sosyal(TS) puan türlerine göre kategorilere ayrılmıştır. Tıp, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Mühendislik ve Mimarlık bölümleri Matematik/Fen(MF) kategorisinde; Psikoloji, Sosyoloji, Sosyal Hizmet ve Hukuk bölümleri Türkçe/Matematik(TM) kategorisinde; Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, İlahiyat bölümleri ise Türkçe/Sosyal(TS) kategorisinde yer almıştır. Ankete katılım gösterme oranı en yüksek bölümler; MF puan türü kategorisinde Tıp ve Mühendislik; TM puan türü kategorisinde Hukuk ve Sosyal Hizmet; TS puan türü kategorisinde İlahiyat ve Türk Dili ve Edebiyatı bölümleridir.

5.2.1. Bölüm Puan Türüne göre Bağlanma Stilleri

Gerçekleştirilen araştırmada üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin bölüm puan türüne göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Sonuçlarda, TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı olarak daha fazla, güvenli bağlanmaya; TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı olarak daha fazla, korkulu bağlanmaya; MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı olarak daha fazla, saplantılı bağlanmaya; TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı olarak daha fazla, kayıtsız bağlanmaya sahiptir.

Gül (2017), Psikoloji, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Mimarlık, Hemşirelik, İşletme ile Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümlerinin öğrencileri ile yaptığı çalışmasında, Hemşirelik bölümü öğrencilerinin diğer bölümlerde okuyanlara göre daha yüksek düzeyde saplantılı bağlanma stiline sahip olduklarını belirlemiştir. Bununla birlikte Hemşirelik, İşletme ve Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin korkulu bağlanma düzeylerinin diğer bölümlere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin korkulu bağlanma düzeylerinin diğer bölümlere göre daha yüksek olduğu da araştırma bulguları arasındadır. Azman (2016), İletişim ve Mühendislik fakültelerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerini incelediği araştırmasında, güvenli, saplantılı ve korkulu bağlanma arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Fakat İletişim fakültesinde okuyan öğrencilerin Mühendislik fakültesinde okuyan öğrencilere oranla kayıtsız bağlanma düzeylerinin daha yüksek olduğunu gözlemlemiştir. Bu sonuçlar, bölüm puan türüne göre kategorilendiğinde araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermektedir.

Sanchez-Ruis, Perez-Gonzales ve Petrides (2010), beş ayrı üniversitenin teknik bilimler, doğa bilimleri, sosyal bilimler, beşeri bilimler ve sanat fakülteleri öğrencilerinin duygusal zeka, öz yeterlilik, kendini kontrol etme davranışı değişkenlerini inceledikleri çalışmalarında, sosyal bilimler ve sanat fakülteleri öğrencilerinin teknik bilimlerde öğrenim gören öğrencilerinden duygusal zeka puanlarının daha yüksek olduğunu gözlemlemiştir. Bu araştırmaya paralel olarak Sanchez-Ruis, Mavroveli ve Poullis (2013), duygusal öz yeterlilik, bilişsel yetenek, kişilik özellikleri ile bilgisayar bilimleri, elektrik mühendisliği, işletme ve yönetim, hukuk ve muhasebe, turizm ve pazarlama ve psikoloji dalları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Duygusal öz yeterlilik değişkeninde, psikoloji öğrencilerinin, bilgisayar bilimleri, elektrik mühendisliği ve işletme ve yönetim öğrencilerinden daha yüksek puan aldığı bulgulanmıştır. Duygusal zeka, öz yeterlilik ve kendini kontrol etme davranışı, bir mesleği başarılı bir şekilde uygulamak için çalışanların ihtiyaç duyduğu önemli nitelikler içerisinde yer almaktadır. Bağlanma stillerinin duygusal zekayı, duygusal öz yeterliliği, uyumluluğu, kişisel ve kişiler arası becerileri yordadığını söylemek mümkündür (Hamarta, Deniz ve Saltalı, 2009). Yapılan birçok çalışmada güvenli bağlanma stili ile duygusal zeka arasında pozitif

bir ilişki de bulunmuştur (Görünmez, 2006; Kafetsios, 2004; Kim, 2005; Peck, 2003; Zimmerman, 1999). Bu çalışmalara ve bilgilere paralel olarak araştırmamızda TM puan türünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin MF puan türünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinden anlamlı olarak daha fazla güvenli bağlanma stiline sahip oldukları saptanmıştır.

Pekin (2017), araştırmasında, Fen bilimlerinde okuyan öğrencilerin, Sosyal bilimlerde okuyan öğrencilere göre korkulu bağlanma düzeylerinin; Sosyal bilimlerde okuyan öğrencilerin, Fen bilimlerinde okuyan öğrencilere göre saplantılı bağlanma düzeylerinin daha yüksek olduğunu saptamıştır. Fırat (2017) ise üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin üniversite öğrencilerinin okudukları fakülteye göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermemektedir.

5.2.2. Bölüm Puan Türüne göre Stresle Başa Çıkma Tarzları

Yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma tarzlarının bölüm puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Sonuçlarda, TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı bir biçimde daha fazla iyimser yaklaşımı; TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı olarak daha fazla kendilerine güvenli yaklaşımı; MF ve TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı olarak daha fazla, çaresiz yaklaşımı; yine MF ve TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerinden, anlamlı olarak daha fazla, boyun eğici yaklaşımı gösterebilmektedirler. Stresle başa çıkma tarzlarının alt kategorilerinden olan sosyal desteğe başvurma yaklaşımında ise bölüm puan türleri arası anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir.

Behere, Yadav ve Behere (2011), araştırmalarında, Tıp, Hemşirelik ve Mühendislik bölümü öğrencileri arasındaki stres seviyelerini ve bu strese bağlı oluşturdukları tepkiyi incelemiştir. Hemşirelik, Tıp ve Mühendislik bölümü

öğrencilerinin çoğunluğunun strese bağlı yaşadıkları sorunları ve problemlerin varlığını inkar ettikleri gözlemlenmiştir. Gruplar arasındaki farka bakıldığında ise Hemşirelik bölümü öğrencilerinin stres seviyeleri en yüksek olarak dikkat çekmiştir. Aynı zamanda, Tıp ve Mühendislik bölümü öğrencilerinin klinik olarak dikkat edilmesini gerektirecek derecede stres düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır.

Heins, Fahey ve Henderson (1983) ise yaptıkları araştırmada, tıp öğrencilerinin ve hukuk öğrencilerinin stres düzeyleri arasında farklılık olmadığını bulgulamışlardır. Tıp ve Hukuk bölümü öğrencilerinin stres düzeyleri ve strese verdikleri duygusal tepkilerin karşılaştırıldığı bir başka araştırmada ise Hukuk bölümü öğrencilerinin stres düzeylerinin Tıp bölümü öğrencilerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur (Helmets, Danoff, Steinert, Leyton ve Young, 1997).

Leahy ve ark. (2010), Tıp, Psikoloji, Hukuk ve Makine Mühendisliği bölümleri öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında, stres düzeylerinin Tıp bölümü öğrencilerinde daha yüksek olduğunu aktarmışlardır.

Gül (2017), Psikoloji, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Mimarlık, Hemşirelik, İşletme ile Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin bölümlerine göre duygusal dışa vurum puanlarının farklılaştığını belirlemiştir. Buna göre Psikoloji bölümü öğrencilerinin diğer bölümlerde okuyanlara göre duygusal dışa vurumlarının anlamlı biçimde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin duygularını dışa vurma, ruhsal sağlıklarını, sosyal ilişkilerini korumalarına ve stresle başa çıkma konusunda daha olumlu ve problem odaklı yaklaşımlarına yardımcı olabilir. Araştırmamızda da, TM puan türünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkmada, MF puan türünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinden daha fazla iyimser ve kendine güvenli bir yaklaşım sergiledikleri gözlemlenmiştir.

5.2.3. Bölüm Puan Türüne göre Çatışma Eylem Stilleri

Araştırmamızda üniversite öğrencilerinin çatışma eylem stillerinin bölüm puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Sonuçlarda, MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, hem TM hem de TS

puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrenciler ise TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden anlamlı bir biçimde daha fazla kaçınmacı stili; TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, hem MF hem de TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı olarak daha fazla kolaylaştırıcı stili; TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden, anlamlı olarak daha fazla, zorlayıcı stili; hem TM hem de TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerinden, anlamlı olarak daha fazla, uzlaştırmacı stili; TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrenciler, hem TS hem de MF puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden anlamlı olarak daha fazla karşı koyucu stili çatışma çözme biçimi olarak gösterebilmektedirler. Sosyal ve beşeri bilimlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri, fen bilimleri, teknik bilimler ve doğa bilimleri öğrencilerine oranla çatışma sırasında kişiler arası ilişkilere değer verme ve bireylerin yararına olabilecek çözümler araştırma, tarafların amaçlarının farkında olma ve bu amaçlara önem verme gibi davranış örüntüleri sergilemeleri daha yüksektir.

Gündoğdu, Yavuzer ve Karataş (2011), Türkçe öğretmenliği, Sosyal Bilgiler öğretmenliği, Sınıf öğretmenliği, Matematik öğretmenliği, Fen Bilgisi öğretmenliği ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümü öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, öğrencilerin çatışma çözme eğilimi alt ölçeklerinden anlamaya çalışma, dinleme, gereksinimlere odaklanma puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu bulmuşlardır. Sosyal Bilgiler, Türkçe ve sınıf öğretmenliği öğrencilerinin çatışma yaşadığı kişiyi anlamaya çalışma puanlarının matematik öğretmenliği öğrencilerinin puanlarından; Sosyal Bilgiler, Sınıf, Fen Bilgisi ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin dinleme puanlarının Matematik öğretmenliği öğrencilerinin puanlarından; Sınıf ve Türkçe öğretmenliği ile Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik lisans programı öğrencilerinin, gereksinimlerine odaklanma puanları Sosyal Bilgiler ve Matematik öğretmenliği öğrencilerinin puanlarından daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuçlara bakarak, sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerin matematik öğretmenliği öğrencilerine göre çatışmalarda daha olumlu davranışlar gösterdikleri söylenebilir. Araştırmamızda elde edilen

bulgulara göre TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerinin çatışma sırasında hem uzlaştırmacı eylem sergiledikleri hem de kişiler arası ilişkilere değer vererek taraflara yararlı olabilecek çözüm yolları bulma davranışı olarak karşı koyucu eylem stilini gösterdikleri gözlemlenmiştir.

Kutluğ (2007), öğrencilerin mesleki olgunluk ve kendini kabul düzeylerini sözel ve eşit ağırlık puan türlerine göre incelediği araştırmasında, bölüm ve puan türü ile kendini kabul arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Kendini kabul etme davranışını, bireyin kendine saygı duyması ve kendine güvenmesi olarak ifade etmek mümkündür. Bu çerçevede bireylerin kendilerini kabul düzeyleri yüksekse çatışmalara daha olumlu bir yaklaşım gösterebilecekleri düşünülebilir. Bu düşünceye paralel olarak, araştırmamızda, TM puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrenciler hem MF hem de TS puan türündeki bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden anlamlı olarak daha fazla, çatışma sırasında karşı koyucu eylem stilini kullanarak amaçlara ve ilişkilere değer verip çatışmanın yararını görerek, kendilerine ve karşı taraftaki bireylere yararlı olacak çözümler üretme ve araştırma eğilimindedirler.

5.3. Değişkenler Arası İlişkiler

Araştırma değişkenleri olan bağlanma stilleri, stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stilleri birbiriyle anlamlı ilişki içindedir. Bu bulgu, literatür ile tutarlı görünmektedir

5.3.1. Güvenli Bağlanma Stili ile Stresle Başa Çıkma ve Çatışma Eylem Stilleri Arasındaki İlişki

Bu araştırmada, güvenli bağlanma stili ile iyimser yaklaşım, sosyal desteğe başvurma tarzları ve kolaylaştırıcı ve zorlayıcı çatışma eylem stilleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Başka bir deyişle, güvenli bağlanma stiline sahip olan üniversite öğrencileri, stresle başa çıkma tarzı olarak iyimser yaklaşım, sosyal desteğe başvurma tarzını; çatışma eylem stilleri olarak kolaylaştırıcı ve zorlayıcı çatışma eylem stillerini kullanmaktadır.

Bağlanma stili stres, üzüntü, kaygı gibi duygusal yaşantıların olduğu durumlarda bireyin davranış örüntüsünü belirlemede etkili olmaktadır. Bireyler bebeklik döneminde birincil bakım veren kişiye gereksinim duyduğu zaman bu gereksinimin karşılanması, bireyin, güvenli bağlanma stili geliştirmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda güvenli bağlanan bir bireyin stres durumunda, sosyal destek arama eğiliminde olması öngörülebilirdir. Aynı zamanda güvenli bağlanan bireyin olumlu kendilik ve olumlu başkaları algısı sayesinde, stresle başa çıkmak için yardım alması da mümkün olabilmektedir. İlgili literatürde bu bulguyla tutarlı araştırma sonuçları bulunmaktadır. Güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin, yaşamda karşılaştıkları stres verici olaylarla başa çıkmada sosyal desteğe başvurma gibi başa çıkma tarzlarını daha çok kullandıkları görülmektedir (Altundağ, 2011; David, Morris ve Kraus, 1998; Emir, 2014; Grossmann ve Grossman, 1991; Kobak ve Sceery, 1988; Ognibene ve Collins, 1998; Schottenbauer ve ark. 2006). Wilkinson ve Walford'un (2001) araştırmasında ebeveyniyle güvenli bağlanma ilişkisi geliştiren ergenlerin psikolojik sağlık durumlarının pozitif yönde olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre güvenli bağlanma stiline sahip ergenlerin stresle başa çıkma konusunda daha iyimser ve olumlu yaklaşım sergiledikleri söylenebilir. Perrine'in (1999) araştırmasında ise güvenli bağlanma stiline sahip öğrencilerin diğer bağlanma stillerine sahip olan öğrencilere kıyasla stresi daha düşük seviyede algıladıkları saptanmıştır.

Güvenli bağlanan bireyler, anlaşmazlıklar sırasında çatışmaları daha az tehdit edici görmekte ve ilişkiyi keşif için güvenli bir yer olarak algıladıkları için anlaşmazlıklar sırasında ilişkileri koruma eğilimi göstermektedirler (Schudlich, Stettler, Stouder ve Harrington, 2013). Corcoran ve Mallinckrodt (2000) tarafından yapılan araştırma, bütünleştirici ve taviz veren davranışların, olumlu benlik olumlu öteki modellerini içeren güvenli bağlanma tarzı ile pozitif ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Shi (2003), güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin, çatışmalarda bütüncül, interaktif ve problemi çözmek için uğraşan bir tutum sergilemelerinin daha yüksek olduğu yönündeki benzer sonuçları bulmuştur. Pancaroğlu (2007) araştırmasında, taviz verme davranışının daha çok güvenli ve saplantılı bağlanma stilleri olan katılımcılar tarafından kullanıldığını saptamıştır. Bu çalışmaların, araştırma bulgularında elde edilen güvenli bağlanma stiline sahip üniversite öğrencilerinin, çatışma sırasında ilişkileri korumak amacıyla çatışma ortamından

ayrılma olarak kolaylaştırıcı eylem stilini ve çatışma sırasında ulaşmak istenilen amaçları daha çok önemseyip karşı tarafa aşırı yüklenme olarak zorlayıcı eylem stilini sergilemelerini destekler nitelikte olduğunu öne sürmek mümkündür.

5.3.2. Saplantılı Bağlanma Stili ile Stresle Başa Çıkma ve Çatışma Eylem Stilleri Arasındaki İlişki

Bu araştırmada, saplantılı bağlanma stili ile çaresiz yaklaşım, sosyal desteğe başvurma tarzları ve kaçınmacı çatışma eylem stili arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Başka bir deyişle, saplantılı bağlanma stiline sahip olan üniversite öğrencileri, stresle başa çıkma tarzı olarak çaresiz yaklaşımı ve sosyal desteğe başvurmayı, çatışma eylem stili olarak da kaçınmacı stili kullanmaktadır.

Güvenli bağlanma stiline sahip bireyler kontrolün kendi ellerinde olduğunu düşünerek strese daha dayanıklı davranış ve tutum örüntüleri gösterirken saplantılı bağlanma stiline sahip bireyler, stres durumlarında baş etme stratejileri olarak olumsuz bir yaklaşım sergilemektedirler. Çünkü saplantılı bağlanma stiline sahip olan bireyler olumsuz 'ben' algısına sahipken, olumlu 'öteki' algısına sahiptir. Bu nedenle saplantılı bağlanma stiline sahip olan bireyler kendilerini 'değersiz' buldukları için sürekli olarak başkalarından (ötekenden) destek aramakta, ötekinin onayına, desteğine ve sevgisine ihtiyaç duymaktadırlar (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004). Bu bilgiler, araştırma bulgularında sözü edilen saplantılı bağlanma stiline sahip üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma tarzı olarak çaresiz yaklaşımı göstermelerini destekler niteliktedir. Ayrıca saplantılı bağlanma stiline sahip kişiler, olumsuz benlik olumlu başkaları algısı nedeniyle dış dünyaya fazlasıyla güvenebilen bir yapıya sahiptir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004). Buna paralel olarak, araştırma bulgularında da saplantılı bağlanma stiline sahip üniversite öğrencilerinin stresli bir durumla karşılaştıklarında sosyal desteğe başvurdukları gözlemlenmiştir.

Saplantılı ve korkulu bağlanma stiline sahip olan kişiler çatışmayı olumsuz olarak algırlarlar (Pistole ve Arricale, 2003). Ayrıca yine bu bağlanma stillerine sahip kişilerin, yüksek düzeyde kararsızlığa sahip olup çatışma çözme aracı olarak sözel saldırganlık kullandıkları bulunmuştur (Clymer, Ray, Trepper ve Pierce, 2006). Pancaroğlu (2007) ise araştırmasında, güvenli ve saplantılı bağlanma stilleri

olan katılımcıların taviz verme davranışını daha çok kullandıklarını saptamıştır. Bu çalışmanın, araştırma bulgularında elde edilen saplantılı bağlanma stiline sahip üniversite öğrencilerinin çatışma sırasında kaçınmacı davranış sergileyerek hem amaçlardan hem ilişkilerden ödün vermesini destekler nitelikte olduğunu söylemek olasıdır.

5.3.3. Korkulu Bağlanma Stili ile Stresle Başa Çıkma ve Çatışma Eylem Stilleri Arasındaki İlişki

Bu çalışmada, korkulu bağlanma stili ile çaresiz yaklaşım tarzı ve kaçınmacı çatışma eylem stili arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Başka bir deyişle, korkulu bağlanma stiline sahip olan üniversite öğrencileri, stresle başa çıkma tarzı olarak çaresiz yaklaşımı, çatışma eylem stili olarak kaçınmacı stili kullanmaktadır.

Korkulu bağlanma stiline sahip bireyler, stresli durumlar karşısında hem kendilerine hem de diğerlerine güven duymayıp var olan sorunu inkar etme, kaçınma ya da bu soruna yönelik çaresiz bir yaklaşım sergileme gibi yollara yönelmektedirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004; Ognibene ve Collins, 1998). Emir (2014), çalışmasında korkulu bağlanma stili ile stresle başa çıkma biçimlerinden sorunla uğraşmaktan kaçınma arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Bu çalışmayla tutarlı olarak, Terzi ve Çankaya (2009) da yaptıkları çalışmada korkulu bağlanma stili ile kaçma/soyutlama başa çıkma tutumu arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Araştırma bulgularında da, korkulu bağlanma stiline sahip üniversite öğrencilerinin, stresli bir durum karşısında kendisini kapana kısılmış gibi hissedip çaresiz bir yaklaşım gösterme eğiliminde olduğu sonucuna varılmıştır.

Shi (2003) ise korkulu bağlanma stiline sahip bireylerin, çatışma sırasında ve sonrasında bütüncül olmayan ve çözüm getiremeyen bir bakış açısı ve tutumu içerisinde olma olasılığının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Monteoliva ve Garcia-Martinez (2005) ve Pancaroğlu (2007) tarafından yapılan çalışmalarda, korkulu bağlanma stiline sahip katılımcıların, ilişkilerinde en düşük memnuniyet düzeyine sahip olduklarını ve hem ilişkilerde hem de çatışma durumunda istikrar göstermeyip samimi olmadıkları gözlemlenmiştir. Yine Pancaroğlu (2007)'nin

araştırmasında, bağlanma stilleri ile çatışma davranışları arasındaki ilişkiye bakıldığında, korkulu bağlanma stili ile kaçınmacı çatışma tarzı anlamlı olarak ilişkili bulunmuştur. Bununla beraber Shi (2003) tarafından yapılan araştırmada ise kaçınmacı davranışı sergileyen bireylerin, korkulu bağlanma stiline sahip olduğu gözlenmiştir. Bu araştırmalar ışığında ve elde edilen araştırma bulgularından hareketle, korkulu bağlanma stiline sahip bireyler kendilerini ve dış dünyayı ‘değersiz’ bulmaktadırlar ve bu nedenle çatışma sırasında bir eylemde bulunmayarak, ilişkilerden ve ulaşmak istedikleri amaçlardan vazgeçme, umutsuz olduğuna inanma olarak bilinen kaçınmacı eylem stilini sergilemektedirler.

5.3.4. Kayıtsız Bağlanma Stili ile Stresle Başa Çıkma ve Çatışma Eylem Stilleri Arasındaki İlişki

Bu araştırmada, kayıtsız bağlanma stili ile çaresiz yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma tarzı arasında negatif yönde; zorlayıcı çatışma eylem stili arasında ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Başka bir deyişle, korkulu bağlanma stiline sahip olan üniversite öğrencileri, stresle başa çıkma tarzı olarak çaresiz yaklaşımı ve sosyal desteğe başvurma tarzını kullanmazken, çatışma eylem stili olarak zorlayıcı stili kullanmaktadır.

Kayıtsız bağlanma stiline sahip bireyler olumlu benlik olumsuz başkaları algısı içinde olmaları nedeniyle çevrelerindeki kişilerle duygu ve düşüncelerini paylaşmama eğilimi göstermektedirler (Soygüt, 2004). Bu nedenle stres verici herhangi bir durumla baş etmek için, başkalarından yardım almak yerine kendi çabaları ile sorunu çözümlenmeyi tercih ettikleri düşünülmektedir (Altundağ, 2011; Emir, 2014). Ancak bu bireylerin stresli durumlar karşısında çaresiz yaklaşım gösterebildikleri, stresli bir durumla baş etmede oldukça zayıf olabildikleri ve böyle durumlarda kaygılanıp sinirlenebildikleri de bilinmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004). Araştırma sonuçlarında, bu bilgilere paralel olarak, kayıtsız bağlanma stiline sahip üniversite öğrencilerinin stresli bir durumun varlığında sorunu sürekli düşünüp çaresiz davranarak sosyal desteğe başvurmadıkları bulgulanmıştır.

Pancaroglu (2007), araştırmasında, kayıtsız bağlanma stiline sahip kişilerin, ilişkilerinde, yüksek düzeyde düşmanlık ve soğukluk gösterip duygusal ilişkiye

girme ve kişisel ilişkilerde sıcaklık ve samimiyet gösterebilmelerinin düşük olduğunu, çatışma sırasında daha az taviz verme eğiliminde olduklarını gözlemlemiştir. Bu çalışmaların, araştırma bulgularında elde edilen kayıtsız bağlanma stiline sahip üniversite öğrencilerinin çatışma sırasında zorlayıcı davranış sergileyerek amaçlarını ilişkilerden daha fazla önemsedikleri, iş birliğine yanaşmadıkları, rekabetçi bir anlayışla problemi çözmeye çalıştıkları sonucuyla örtüştüğü söylenebilir.

5.4. Klinik Sosyal Hizmette Bağlanma Teorisinin Uygulanması

Son yapılan araştırmalar klinik sosyal hizmet uygulamaları için potansiyel olarak uygulanabilir bağlanma teorisini ortaya çıkarmıştır (Blakely ve Dziadosz, 2015; Fraley, 2010). Bu araştırmaların birçoğu erken çocukluk deneyimlerinin ruhsal sağlığı nasıl etkileyebileceğini açıklamaya çalışmaktadır. Bağlanma stillerinin sadece çocukluk döneminde değil, bir kişinin hayatının tüm seyri boyunca devam ettiğini söylemek mümkündür. Dolayısıyla, sosyal hizmet uzmanları, yetişkinlerin kullandıkları bağlama stillerini ve bunun sonucunda ortaya çıkabilecek davranışları anlayabilirlerse, kişilerin bu davranış örüntülerinde değişiklik yapabilmelerine ve ihtiyaçları olan desteğe erişmelerine yardımcı olma olasılığı daha yüksek olan değerlendirmeler gerçekleştirebilirler.

Sosyal hizmet uzmanlarının, müracaatçıların psiko-sosyal sorunlarının değerlendirilmesi ve tedavisi için bağlanma teorisini geniş çapta kullanabileceklerini söylemek mümkündür (Blakely ve Dziadosz, 2015). Çocuklar ve yetişkinlerle çalışan birçok sosyal hizmet uzmanı, yas tutma süreci, duygusal dağınıklık ve umutsuzluk, evliliğin sonlanması, kişisel olarak yeniden bütünleşme/toparlanma gibi konuları, bağlanma örüntüleri çerçevesinde, sosyal hizmet pratiğinde kullanmaktadır (Bowlby, 1988; Conway, 1988; Counts ve Sacks, 1985; Haran, 1988; Sable, 2008; Warmbrod, 1986; Wolinsky, 1986). Çocuk refahı alanındaki sosyal hizmet uygulamalarında kritik temalar olarak görülen çocuğun yüksek yararı, kurum bakımı, çocuğun ebeveyn ile olan ilişkileri, aile bağlarının sürekliliği veya bu bağların sonlanması ya da zayıflaması konularında bağlanma stilleri ile ilgili olarak yapılan çalışmaların olumlu etkileri görülmektedir (Bowlby, 1988; Kufeldt, 1979; Siu ve Hogan, 1989). Bununla beraber çocuk ihmal ve

istismarı, aile içi şiddet gibi konulara da genel olarak bağlanma stillerinde atıf yapılmaktadır (Argles, 1980; Bowlby, 1988). Downes (1988) ise sorunlu ergen çocukların ve onların ebeveynlerinin etkileşimlerini açıklamak, ihtiyaçları olan iyileştirici ve güçlendirici mekanizmaları oluşturmak için bağlanma stillerini kullanmıştır.

Sosyal hizmet uzmanları, danışanların, bağlanma teorisi bağlamında yorumlanabilecek öykülerini öğrenebilme becerisine sahiptir ve bu bilgileri elde etmede deneyimlidirler. Klinik sosyal hizmet uygulamasında, kişisel dinamiklerin ve çevresel zorlukların etkilerinin bütünsel bir değerlendirme ile bir araya getirilmesi, danışanların birikmiş, sıklıkla unutulmuş ve yanlış anlaşılan bağlanma deneyimlerinin anlaşılması ve bunlara yönelik çalışma modellerinin geliştirilmesi önemli bir beceridir (Bowlby, 1988; Mikulincer ve Shaver, 2012). Aynı zamanda sosyal hizmet uzmanları, müracaatçı ile ilişkilerinde nüansları anlamak ve bunları ele almak için eğitim görmektedirler ve sahip oldukları ilişki kurma ve iletişim becerileri ile müracaatçıların olumlu benlik ve olumlu başkaları modelleri geliştirmesinde önemli bir rol oynamaktadırlar. Bu beceriler, aile ilişkileri ve bağlanma stilleri hakkındaki verileri toplamak ve yorumlamak için bir yöntem geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Dolayısıyla, sosyal hizmet uzmanları, yetişkinlerin kullandıkları bağlanma stillerini ve bunun sonucunda ortaya çıkabilecek davranışları anlayabilirlerse, kişilerin bu davranış örüntülerinde değişiklik yapabilmelerine ve ihtiyaçları olan desteğe erişmelerine yardımcı olma olasılığı daha yüksek olan değerlendirmeler ve planlar yapabilirler.

5.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma örneklemini, Türkiye'nin 7 bölgesinden toplamda 83 üniversitenin, Tıp, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Psikoloji, Sosyoloji, Sosyal Hizmet, Hukuk, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, İlahiyat, Mühendislik ve Mimarlık bölümlerinde öğrenimine devam eden üniversite öğrencileri ile sınırlıdır. Bununla beraber üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümler arasında eşit sayıya ulaşılamaması araştırmanın sınırlılıklarındandır.

5.6. Öneriler

Bu araştırmanın sonuçları, üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerine etkisinin olduğunu göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin, yaşadıkları stresli durumlarda ya da çatışmalarda etkili olabileceği dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda psikolojik danışmanlar, psikologlar ve sosyal hizmet uzmanları öğrencilerin psiko-sosyal sağlıkları için bu etkenleri araştırıp kendi ve başkaları modelleri için bir çerçeve oluşturarak doğru müdahale ve teknikleri oluşturabilirler. Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin, stresle başa çıkma tarzlarının ve çatışma eylem stillerinin bölüm puan türlerine göre farklılaştığı görülmüştür. Öğrencilerin aldıkları eğitim içeriğinin stresle başa çıkma ve çatışma çerçevesinde güncellenerek kişilerarası ilişkilere, insan haklarına, sosyal adalete önem veren bir yapıda olmasına özen gösterilebilir.

Son olarak öğrencilere etki eden biyopsikososyal faktörler üzerine odaklanması, öğrencilerin sosyal işlevlerinin geliştirilmesi ve gereksinim duyulan hizmetlerden yararlanmaları, okula düzenli devamlarının sağlanması, akademik başarısızlık risklerinin azaltılması, erken dönemde bazı nedenlerle eğitimlerinin yarıda bırakılmasının önlenmesi gibi süreçlerin daha işlevli hale getirilmesi için okul sosyal hizmetinin uygulamaya geçirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bundan hareketle ve araştırma bulguları ışığında, uygulama sürecinde okul sosyal hizmet uzmanlarının, kapsamlı ve bütünleştirici bir bakış açısıyla eğitim programlarını ve müfredatı değerlendirmesi, kişilik gelişimi, davranış problemleri için terapötik müdahale ve çatışma çözme konularında öğrencilere danışmanlık vermesi ve bu konularda politika geliştirmesine zemin hazırlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Açık, Ö. (2008). *Evlilik uyumu ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Akkaya, M. (2010). *Bağlanma stilleri, stresle başa çıkma tarzları, problem çözme becerileri ve iletişim tarzlarının boşanma süreci üzerindeki etkilerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Ainsworth, M. D. S., Bell, S. M. (1970). Attachment, exploration, and separation: Illustrated by the behavior of one-year-olds in a strange situation. *Child Development*, 41(1), 49–67.
- Ainsworth, M., Blehar, M., Waters, E., Wall, S. (1978). *Patterns of attachment*. Hillsdale, N.J. Lawrence Erlbaum Associates.
- Ainsworth, M. (1989). Attachments beyond infancy. *American Psychologist*, 44(4), 709-716.
- Akhunlar, N. M. (2010). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile uyum süreçleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altundağ, G. (2011). *Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri, stresle başa çıkma tutumları ve stresi algılama düzeyinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Argles, P. (1980). Attachment and child abuse. *British Journal of Social Work*, 10, 33-42.
- Atkinson R. L., Atkinson R. C., Smith, E., Bem, D., Nolen-Hoeksema, S. (1999). *Psikolojiye giriş*. Yavuz Aloğan (Çev.). Ankara: Arkadaş.
- Atkinson, J. (2002). *Trauma trails, recreating song lines: The transgenerational effects of trauma in indigenous australia*. Australia: Spinifex Press.
- Avşaroğlu, S., Üre, Ö. (2007). Üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı, karar verme ve stresle başa çıkma stillerinin benlik saygısı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18), 85-100.

Aydın, A.S. (2003). *Ergenlerde stresle başa çıkma tarzları ile cinsiyet ve cinsiyet rolleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Azman, F. (2016). *Sayısal ve sözel bölümlerde lisans eğitimini tercih etmiş öğrencilerin bağlanma stili farklılıkları* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bahadır, Ş. (2006). *Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, çatışma çözüm stratejileri ve olumsuz duygu durumunu düzenleme arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal Of Social Personality Relationships*, 7, 147-178.

Baum, A., Grunberg, N. E. (1991). Gender, stress and health. *Health Psychology*, 10(2), 80-85.

Behere, S. P., Yadav, R., Behere, P. B. (2011). A comparative study of stress among students of medicine, engineering, and nursing. *Indian Journal Psychological Medicine*, 33(2), 145–148.

Birgi, F. (2010). *Üniversite öğrencilerinde kimlik ve bağlanma* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.

Bartholomew, K., Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*. 61(2), 226-244.

Blake, T. J., Dziadosz, G. M. (2015). Application of attachment theory in clinical social work. *Health & Social Work*, 40(4), 283–289.

Blatt, S. J. and Blass, R. B. (1990). Attachment and separateness: A dialectical model of the products and processes of development throughout the life cycle. *The Analytical Study Of The Child*, 44, 107-127.

Boulter, A., Bergen, V. C. W., Miller, M. J., Wells, D. (1995). Conflict resolution: An abbreviated review of current literature with suggestions for counselors. *Education*, 116 (1), 93-97.

- Bowlby, J. (1958). The nature of the child's tie to his mother. *International Journal of Psycho-Analysis*, 39, 350-373.
- Bowlby, J. (1973). Attachment and loss: Vol. 2. separation: Anxiety and anger. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1980). Attachment and loss: Vol. 3. loss sadness and depression. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1982). Attachment and loss: Vol. 1. attachment (2. Basım). New York: Basic Books.
- Bozoğlan, B. (2010). *Balkan ÷lkeleri üniversite öğrencilerinin çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeyleri ile çatışma çözme stilleri* (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Bretherton, I. (1992). The origins of attachment theory: John bowlby and mary ainsworth. *Developmental Psychology*, 28(5), 759-775.
- Brown, J., Rawlinson M. (1976). The morale of patients following open-heart surgery. *Journal of Health and Social Behavior*, 17(2), 134-144.
- Brown, L. S., Wright, J. (2001). Attachment Theory in Adolescence and Its Relevance to Developmental Psychopathology. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 8, 15-32.
- Büyükşahin, A. (2001). *Yakın ilişki kuran ve kurmayan üniversite öğrencilerinin çeşitli sosyal psikolojik etkenler yönünden karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Büyükşahin, A. (2006). *Yakın ilişkilerde bağlanım: Yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkisel değişkenler yönünden incelenmesi* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Catanzaro, J.F., Honey, G.C. (1995). Hassles, coping and depressive symptoms in a elderly community sample: The role of mood regulation expectancies. *Journal of Counseling Psychology*, 3(42), 259-265.
- Cahn, D. D. (1992). *Conflict in intimate relationships*. New York: The Guildford Press.

- Clymer, S., Ray, R., Trepper, T., Pierce, K. (2006). The relationship among romantic attachment style, conflict resolution style and sexual satisfaction. *Journal of Couple and Relationship Therapy*, 5(1), 71-89.
- Collins, N. L., Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 58(4), 644-663.
- Conway, P. (1988). Losses and grief in old age. *Social Casework*, 69, 541-549.
- Corcoran, K. O., Mallinckrodt, B. (2000). Adult attachment, self-efficacy, perspective taking, and conflict resolution. *Journal of Counseling and Development*, 78, 473-483.
- Counts, R.M., Sacks, A. (1985). The need for crisis intervention during marital separation. *Social Work*, 30, 146-150.
- Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve davranışı* (6. Baskı). İstanbul: Remzi.
- Çankıroğlu, S. (2007). *Üniversite adayı ergenlerin stresle başa çıkma ve sınav kaygılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Çelik, Ş. (2004). *Bağlantı yönelimli psikoeğitim grup programının saplantılı bağlanma biçimine sahip üniversite öğrencilerinin bağlanma biçimleri üzerindeki etkisi* (Doktora Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, N. (2015). *Üniversite 1.sınıf öğrencilerinin anne-baba ve arkadaşlarına bağlanma biçimleri ile romantik ilişkilerinde sorun çözmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çiftçi, P. M. (2002). *Bir grup lise öğrencisinin stresle başa çıkma yolları ile strese karşı dayanıklılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çoruh, Y. (2003). *Denetim odağı ile stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

David, M. H., Morris, M. M., Kraus, L. A. (1998). Relationship specific and global perceptions of social support: Associations with well-being and attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(2), 468-481.

Deisinger, J. A., Casisi, J. E., Whitaker, S. L. (1996). Relationships between coping style and PAI profiles in a community sample. *Journal of Clinical Psychology*, 52(3), 303-310.

Demir, S. (2017). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile kaygı düzeyleri ve yetersizlik duyguları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Deniz, M. E. (2002). *Üniversite öğrencilerin karar verme stratejileri ve sosyal beceri düzeylerinin TA-baskın ben durumları ve bazı özlük niteliklerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi* (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Doğan, T. (1999). *Başkent üniversitesi öğrencilerinin stresle başa çıkma stratejilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Doğrusöz, S. (1987). *Hastanelerde örgütsel çatışmanın yönetimi* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Downes, C. (1988). Foster families for adolescents: The healing potential of time-limited placements. *British Journal of Social Work*, 18, 473-487.

Dubrin, A. J. (2005). *Fundamentals of organizational behavior*. Canada: Transcontinental Printing.

Emir, S. H. (2014). *Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri ile stresle başa çıkma biçimleri, kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Eplikoç, H. (2006). *Üniversite öğrencilerinin utangaçlık düzeylerine göre stresle başa çıkma stratejilerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Erdoğan, E. F. (2010). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma biçimleri ve kişilik bozuklukları* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.

Eren, E. (2015). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta.

Ergül, H. (2008). *Müzakere (problem çözme) ve arabuluculuk eğitim programının ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin çatışma çözüm becerileri, atılganlık becerileri ile saldırganlık düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Erözkan, A. (2004). *Romantik ilişkilerde reddedilmeye dayalı incinebilirlik, bilişsel değerlendirme ve başa çıkma* (Doktora Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Erözkan, A. (2011). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve karar stratejileri*. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 60-74.

Ertürk, M. (2000). *İşletmelerde yönetim ve organizasyon*. İstanbul: Beta.

Fırat, E. R. (2017). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile kullandıkları mizah tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Flynn, S.M., Schipper, J.L., Roach, A.R., Segerstrom, S.C. (2009). Gender differences in delayed-type hypersensitivity response: Effects of stress and coping in first-year law students. *Brain, Behavior and Immunity*, 23, 672-676.

Folkman, S., Lazarus R. S. (1980). An analysis of coping in a middle aged community sample. *Journal of Health and Social Behavior*, 21, 219-239.

Folkman, S., Lazarus, R.S., Gruen, R.J., Delongis, A. (1986). Appraisal, coping, health status and psychological symptoms. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(3), 571-579.

Folkman, S., Lazarus, S. R. (1988). Coping as a mediator of emotion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(3), 466-475.

Fraley, R.C. (2010). A brief overview of adult attachment theory and research. University of Illinois, <http://labs.psychology.illinois.edu/~rcfraley/attachment.htm>.

Girard, K., Koch, S. J., (1996). *Conflict resolution in the schools. A manual for educators*. San Francisco: Jossey Bass Publishers.

Görünmez, M. (2006). *Bağlanma stilleri ve duygusal zekâ yetenekleri* (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Grossman, K. E., Grossman, K. (1991). *Attachment quality as an organizer of emotional and behavirol responses in a longitudinal perspective*. London: Tavistock/Routledge.

Güçüyeter, N. (2003). *Lise öğrencilerinin kullandıkları başa çıkma stratejileri ile kendini kabul düzeyi arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Gül, T. G. (2017). *Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ile duygu dışavurum arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Güler, Ö., Çınar, S. (2010). Hemşirelik öğrencilerinin algıladıkları stresörler ve kullandıkları baş etme yöntemlerinin belirlenmesi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, Sempozyum Özel Sayısı*, 252-255.

Gündoğdu, R., Yavuzer, Y., Karataş, Z. (2011). Eğitim fakültesi öğrencilerinin çatışma çözme becerilerinin ve kaygı düzeylerinin incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 341-361.

Güngör, D. (2000). *Bağlanma stillerinin ve zihinsel modellerin kuşaklara aktarımında ana babalık stillerinin rolü* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Hakim-Larson, J., Dunham, K., Vellet, S., Murdaca, L., Levenbach, J. (1999). Parental affect and coping. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 31(1), 5-18.

Hamarta, E. (2004). Bağlanma teorisi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 53-66.

Hamarta, E., Deniz, M. E., Saltalı, N. (2009). Bağlanma stillerinin duygusal zekâyı yordama düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(1), 195-229.

- Haran, J. (1988). Use of group work to help children cope with the violent death of a classmate. *Social Work With Groups*, 11, 79-82.
- Hazan C., Shaver PR. (2000). Bağlanma: yakın ilişkilerle ilgili araştırmalar için bir çerçeve. (Çev: A. Dönmez). *Türk Psikoloji Bülteni*, 6(16-17), 29-50.
- Heiman, T. (2004). *Examination of the salutogenic model, support resources, coping style, and stressors among Israeli university students. The Journal of Psvchology*, 138(6), 505-520.
- Heins, M., Fahey, N. S., Henderson R. C. (1983). Law students and medical students: A comparison of perceived stress. *Journal of Legal Education*, 33(3), 511-525.
- Helmets, K. F., Danoff, D., Steinert, Y., Leyton, M., Young, S. N. (1997). Stress and depressed mood in medical students, law students, and graduate students at McGill University. *Academic Medicine*, 72(8), 708-714.
- Hendricks, W. (1991). *How to manage conflicts*. Kansas: National Pres Publications, A Division of Rockhurst College Continuing Education Center.
- Howard M.S., Medway, F.J. (2004). Adolescents' attachment and coping with stress. *Psychology in Schools*, 41(3), 391-402.
- İpek, C. (2000). *Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar: Örgütsel Çatışma ve Çatışma Yönetiminde Uygulanabilecek Örgüt Geliştirme Araçları*. Ankara: Anı.
- Johnson, D. W. (1981). *Reaching out*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Johnson, D. W. (2003). *Reaching out: Interpersonal effectiveness and self actualization* (8th Edition). Boston: Pearson.
- Johnson, D. W., Johnson, F. P. (2008). *Joining together: Group theory and group skills*. Boston: Allyn & Bacon.
- Jones, T. S. (2004). *Enhancing colloborative tendencies: Extending the single identity model for youth conflict education: New directions for youth development*. USA: Willey Periodicals, Inc.
- Josselson, R. (1988). *The embedded self: In J. Adelson (Ed.), Handbook of adolescent psychology* (188-210). New York: Wiley.

- Kafetsios, K. (2004). Attachment and emotional intelligence abilities across the life course. *Personality and Individual Differences*, 37(1), 129-145.
- Kaplan, A. G., Klein, R., Gleason, N. (1985). *Women's self development in late adolescence*. Wellesley, MA: Stone Center for Developmental Services and Studies, Wellesley College.
- Kapçı, E. G., Küçüker, S. (2006). Ana babaya bağlanma ölçeği: Türk üniversite öğrencilerinde psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(4), 286-295.
- Kara, D. (2016). *Psikoloji öğrencilerinde stresle başa çıkma stratejileri, olumsuz otomatik düşünceler ve depresyon belirtileri ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karadağ, E., Tosun, Ü. (2014). Çatışma eylem stilleri ölçeği [ÇESÖ]: Türkçe'ye uyarlanması dil geçerliği ve ön psikometrik incelemesi. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 34(1), 45-69.
- Kararımak, Ö., Duran, N. O. (2008). Gender differences in attachment styles regarding conflict handling behaviors among Turkish late adolescents. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 30(4), 220-234.
- Karip, E. (2010). *Çatışma yönetimi*. Ankara: Pegem.
- Kenneth, W., Thomas, G. (2008). Conflict styles of men and women at six-organization level. *International Journal of Conflict Management*, 14(2), 1-38.
- Keskin, G., Çam, O. (2008). Ergenlerin ruhsal durumları ve anne baba tutumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9, 139-147.
- Kim, Y. (2005). Emotional and cognitive consequences of adult attachment: The mediating effects of the self. *Personality and Individual Differences*, 39(5), 913-923.
- Kimberly, F., Mark, B., Emmeline de, P., Kerrilynn, H., Hannah, F. (2014). Differences between male and female communications and conflict management styles in virtual teams. *Journal of Management and Marketing Research*, 17, 1-6.

Kobak, R. R., Sceery, A. (1988) Attachment in late adolescence: Working models, affect regulation and representations of self and others. *Child Development*, 59(1), 135-146.

Konyalıoğlu, A.P. (2000). *Üniversite öğrencilerinin duygusal ilişki, bağlanma tarzları ve kişilik tipleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kufeldt, K. (1979). Temporary foster care. *British Journal of Social Work*, 9, 49-66.

Kutluğ, Y. (2007). *Çocuk gelişimi eğitimi ile okulöncesi öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleki olgunluk ve kendini kabul düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Lazarus, R., Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. New Yor: Springer Publishing Company.

Leahy, C. M., Peterson, R. F., Wilson, I. G., Newbury, J. W., Tonkin, A. L., Turnbull, D. (2010). Distress levels and self-reported treatment rates for medicine, law, psychology and mechanical engineering tertiary students: Cross-sectional study. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 44(7), 608-615.

Leondari, A., Kiosseoglou, G. (2000). The relationship of parental attachment and psychological separation to the psychological functioning of young adults. *Journal of Social Psychology*, 140, 451-466.

Lulofs, R. S., Cahn, D. D. (2000). *Conflict from theory to action*. Boston: Allyn & Bacon, A Person Education Company.

Masuda, M., Holmes, T.H. (1978). Life events: Perceptions and frequencies. *Psychosomatic Medicine*, 40, 236-261.

McArdle, G. E. H. (1999). *Farklılıkları yönetme sanatı*. Yaşar Bülbül (Çev.). İstanbul: Beta.

McCutcheon, L. E. (1998). Self-defeating personality and attachment revisited. *Psychological Reports*, 83, 1153-1154.

- Mikulincer, M., Florian, V. (1995). Appraisal and coping with a real-life stressful situation: The contribution of attachment styles. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21, 406-414.
- Mikulincer, M., Shaver, P.R. (2012). An attachment perspective on psychopathology. *World Psychiatry* 11(1), 11-15.
- Monteoliva, A., Garcia-Martinez, J. M. A. (2005). Adult attachment style and its effect on the quality of romantic relationships in Spanish students. *The Journal of Social Psychology*, 145(6), 745-747.
- Ognibene, T.C., Collins, N.L. (1998). Adult attachment styles, perceived social support and coping strategies. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(3), 323-345.
- Oral, A. (1994). *Ergenlikte stres kaynakları ve baş etme yolları* (Yüksek Lisans Tezi). Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Otrar, M., Ekşi, H., Dilmaç B., Şirin, A. (2002). Türkiye’de öğrenim gören Türk ve akraba topluluk öğrencilerin stres kaynakları, başa çıkma tarzları ile ruh sağlığı arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(2), 501-506.
- Owens, R. G. (1998). *Organizational behavior in education*. London: Allyn And Bacon Inc.
- Ömür, S. (1998). *Çatışma yönetiminde uluslararası kültürel farklılıkların etkisi ve bir anket çalışması* (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Önder, E. (2008). *Lisans öğrencilerinin yaşadıkları çatışmalar ve çatışma yönetim stilleri* (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Özdevecioğlu, M. (2004). Sosyal destek ve yaşam tatmininin mesleki stres üzerindeki etkileri: Kayseri’de faaliyet gösteren işletme sahipleri ile bir araştırma. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(1), 209-233.

Özer, İ. (2001). *Ergenlerin stres yaşantılarında kullandıkları başa çıkma stratejilerinin benlik imajı ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Özgan, H. (2006). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin çatışma yönetimi stratejilerinin incelenmesi* (Doktora Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Özgüven, İ. E. (2007). *Psikolojik testler*. İstanbul: Nobel.

Öztürk, M. O. (1989). *Psikanaliz ve psikoterapi*. Ankara: Evrim Kitabevi.

Pancaroglu, S. (2007). *The relationships of attachment styles and conflict behaviors among male and female university students* (Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Palancı, M. (2000). *Algılanan kontrol düzeyine bağlı olarak farklılaşan stresle başa çıkma davranışları* (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Peck, S. D. (2003). Measuring sensitivity moment-by-moment: A microanalytic look at the transmission of attachment. *Attachment and Human Development*, 5(1), 38-63.

Pekin, Z. (2017). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, öznel iyi oluş ve kontrol odağı düzeylerinin sosyal görünüş kaygı düzeyleri üzerindeki yordayıcı rollerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Perrine, R. (1999). Stress and college persistence as a function of attachment style. *Journal of The First Year Experience and Students in Transition*, 11(1), 25-38.

Pistole, M. C., Arricale, F. (2003). Understanding attachment: Beliefs about conflict. *Journal of Counseling and Development*, 81, 318-328. doi:10.1002/j.1556-6678.2003.tb00259.x

Rahim, M. A. (1992). *Managing conflict in organizations*. Connecticut: Praeger.

Rapoza, A., Yalçınkaya, A. (1998). Do attachment styles change culturally? *Science News*, 9, 136-142.

Sable, P. (2008). What is adult attachment? *Clinical Social Work Journal*, 36, 21–30. doi:10.1007/s10615-007-0110-8.

Sanchez-Ruiz, M., Perez-Gonzalez, J. C., Petrides, K. V. (2010). Trait emotional intelligence profiles of students from different university faculties. *Australian Journal of Psychology*, 62(1), 51-57.

Sanchez-Ruiz, M., Mavroveli, S., Poullis, J. (2013). Trait emotional intelligence and its links to university performance: An examination. *Personality and Individual Differences*, 54(5), 658-662.

Scharfe, E., Bartholomew, K. (1994). Reliability and stability of adult attachment patterns. *Personal Relationship*, 1(1), 23-43.

Scheier, M. F., Carver, C. S. (1992). Effects of optimism on psychological and physical well-being: Theoretical overview and empirical update. *Cognitive Therapy and Research*, 16(2), 201-228.

Schottenbauer, M. A., Klimes-Dougan, B., Rodriguez, B. F., Arnkoff, D. B., Glass, C. R., Lasalle, V. H. (2006). Attachment and affective resolution following a stressful event: General and religious coping as possible mediators. *Mental Health, Religion and Culture*, 9(5), 448-471.

Schudlich, T., Stettler, N., Stouder, K., Harrington, C. (2013). Adult romantic attachment and couple conflict behaviors: Intimacy as a multi-dimensional mediator. *Interpersona*, 7(1), 26-43. doi:10.5964/ijpr.v7i1.107

Seval, H. (2006). Çatışmanın etkileri ve yönetimi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 245-254.

Shaver, P., Brennan, K.A. (1992). Attachment styles and the 'big five' personality traits: their connections with each other and with romantic relationship outcomes. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 18(5), 536-545.

Shi, L. (2003). The association between adult attachment styles and conflict resolution in romantic relationships. *The American Journal of Family Therapy*, 31, 143-157.

Siu, S., Hogan, P.T. (1989). Common clinical themes in child welfare. *Social Work*, 34, 339-345.

Sonkin, D. J. (2005). Attachment theory and psychotherapy. *The California Therapist* 17, 68-77.

Soygüt, G. (2004). Bir düzeltici bağlanma ilişkisi olarak psikoterapi: Psikoterapi süreçlerinde bağlanma ve terapötik ittifak. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(7), 63-77.

Sümer, N., Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71-106.

Sümer N., Güngör D. (1999). Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerindeki etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 35-58.

Şeker, G. (2009). *Lise öğrencilerinin bağlanma stillerinin ve yaşam doyumlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Rahim, M. A. (1992). *Managing conflict in organizations*. Connecticut: Praeger.

Terzi, Ş., Çankaya, Z. C. (2009). Bağlanma stillerinin öznel iyi olmayı ve stresle başa çıkma tutumlarını yordama gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), 1-11.

Topal, M. (2011). *Üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma stilleri ile pozitif ve negatif duygu arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Tosi, L. H., Mero, P. N., Rizzo, R. J. (2001). *Managing organizational behavior* (4th Edition). USA: Blackwell Publisher.

Türküm, A. S. (1999). Stresle başa çıkma ve iyimserlik. *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları*, 1098(2), 27-49.

Türküm, A. S. (2002). Stresle başa çıkma ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(18), 25-34.

Waithaka, A.G. (2015). Influence of conflict resolution training on conflict handling styles of college students. *Journal of Higher Education*, 28, 1-17.

Warmbrod, M. E. T. (1986). Counseling bereaved children: Stages in the process. *Social Casework*, 67, 351-358.

Webster, J. D. (1998). Attachment styles, reminiscence functions, and happiness in young and elderly adults. *Journal of Aging Studies*, 12(3), 315-330.

Wilkinson, R.B., Walford, W.A. (2001). Attachment and personality in the psychological health of adolescents. *Personality and Individual Differences*, 31, 473-484.

Wolinsky, M.A. (1986). Marital therapy with older couples. *Social Casework*, 67, 475-483.

Yamaç, Ö. (2009). *Üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek ile stresle başa çıkma stilleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Yasin, M., Khalid, S. (2015). Conflict management styles: A study of organizational politics among professionals. *Journal of Political Studies*, 22(2), 697-710.

Yılmaz, E. N. (1993). *Üniversite öğrencilerinde stres düzeyleri psikopatoloji ve stresle başa çıkma* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yılmaz, B. (2007). *Üniversite öğrencilerinin kişilerarası iletişim becerileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Yükseköğretim Kurumu (YÖK). (2018). Yükseköğretim Kurumları Sınavı Lisans Programları Puan Türleri Tablosu. http://www.yok.gov.tr/documents/10279/31137395/yuksekogretim_kurumlari_sinavi_puan_turleri.pdf, (Erişim Tarihi: 14.02.2018).

Zimmermann, P. (1999). Structure and functions of internal working models of attachment and their role for emotion regulation. *Attachment and Human Development*, 1(3), 291-306.

EKLER

EK-1- KİŞİSEL BİLGİ FORMU

EK-2- İLİŞKİLER ÖLÇEĞİ

EK-3- STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI ÖLÇEĞİ

EK-4- ÇATIŞMA EYLEM STİLLERİ ÖLÇEĞİ

EK-5- ETİK KURUL KARARI

EK-6- İNTİHAL RAPORU

EK-1- KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Katılımcı,

İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Yüksek Lisans Programı'nda yürüttüğüm tez çalışmam için araştırma yapmaktayım.

Aşağıda sunulan ölçekler, üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerini anlamaya yönelik olarak yürütülen bugüne kadar ki bilimsel çalışmalardan birine daha katkı sağlaması amacıyla sizlere ulaştırılmıştır. Her bir ölçeği yanıtlamaya geçmeden önce ölçek başlarında sunulan kısa açıklamaları dikkatlice okuyunuz. Lütfen ölçeklerdeki her cümleyi cevapladığınızdan emin olunuz. Aşağıdaki ankette yer alan soruların hepsini cevaplamanız bu araştırmanın sonuçları açısından kritik önem taşımaktadır. İstedığınız anda anketleri uygulamaktan vazgeçebileceğinizi unutmayınız.

Araştırmamız açısından kimliğinizin bilinmesi önem taşımadığından, anket formları üzerine ad ve soyadı yazılması gerekmemektedir. Vereceğiniz yanıtlar sadece araştırmacı tarafından bilimsel veri amacıyla kullanılacaktır. Ankette yer alan hiç bir sorunun doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Yapılan bilimsel çalışmanın geçerliği ve güvenilirliği vereceğiniz samimi cevaplara bağlıdır.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Araştırmacı: SHU Yunus KARA

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Reyhan BAHÇİVAN SAYDAM

Cinsiyet: Kadın ( ) Erkek ( )

Yaş: 15-19 ( ) 20-24 ( ) 25-29 ( )

Üniversite:

Sınıf: 1. Sınıf ( ) 2. Sınıf ( ) 3. Sınıf ( ) 4. Sınıf ( )

Bölüm:

Bölüme Kaç Puanla Girildiği:

Bölüme Hangi Puan Türü ile Girildiği: TM ( ) MF ( ) TS ( )

Medeni Durum: Evli ( ) Bekâr ( )

EK-2- İLİŞKİLER ÖLÇEĞİ

İlişkiler Ölçeği (Relationships Questionnaire; RQ)

Aşağıdaki paragraflar yakın duygusal ilişkilerde yaşanan farklı duygu ve düşünceleri yansıtmaktadır. Yakın duygusal ilişkilerden kastedilen arkadaşlık, dostluk, romantik ilişkiler ve benzerleridir. Lütfen aşağıdaki 7 noktalı ölçeği kullanarak, her bir paragrafın kendi yakın ilişkilerinizde yaşadığınız duygu ve düşünceleri ne ölçüde tanımladığınızı belirtiniz.

Başkaları ile kolaylıkla duygusal yakınlık kurarım. Başkalarına güvenmek, onlara bağlanmak ve başkalarının bana güvenip bağlanması konusunda kendimi oldukça rahat hissederim. Birilerinin beni kabul etmemesi ya da yalnız kalmak beni pek kaygılandırmaz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

Beni hiç
Tamamıyla
tanımlamıyor

Beni kısmen
tanımlıyor

beni

Başkaları ile yakınlaşmak konusunda rahat değilim. Duygusal olarak yakın ilişkiler kurmak isterim, ancak başkalarına tamamen güvenmek ya da inanmak benim için çok zor. Başkaları ile çok yakınlaşırsam incinip kırılacağımdan korkarım.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

Beni hiç
Tamamıyla

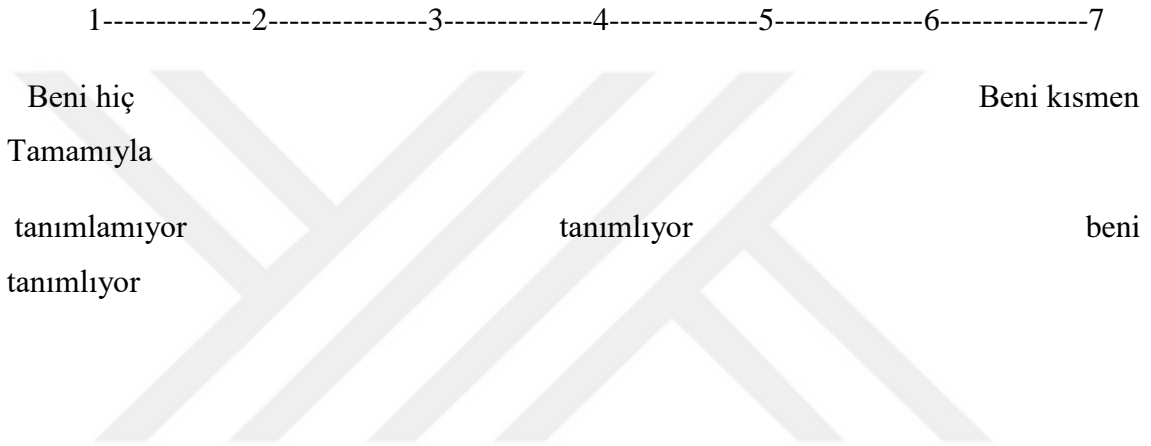
Beni kısmen

tanımlamıyor
tanımlıyor

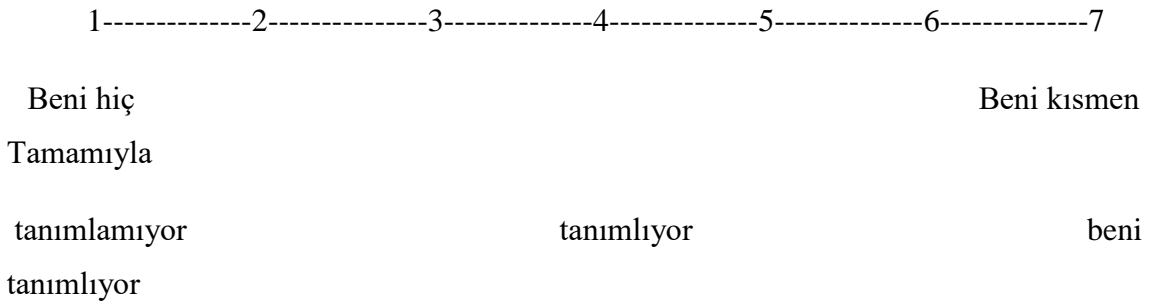
tanımlıyor

beni

Başkaları ile duygusal yönden tamamıyla yakınlaşmak, hatta bütünleşmek isterim. Fakat genellikle başkalarının benimle benim arzu ettiğim kadar yakınlık kurmakta isteksiz olduklarını görüyorum. Yakın ilişki(ler) içinde olmazsam huzursuzluk duyarım, ancak bazen başkalarının bana, benim onlara verdiğim kadar değer vermediklerini düşünür endişelenirim.

Yakın duygusal ilişkiler içinde olmaksızın çok rahatım. Benim için önemli olan kendi kendine yetmek ve tamamen bağımsız olmaktır. Ne başkalarına güvenmeyi ne de başkalarının bana güvenmesini tercih ederim.

EK-3- STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI ÖLÇEĞİ

Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği

Aşağıda stresle başa çıkma tarzları ölçeği verilmiştir. Lütfen aşağıdaki maddeleri dikkatli bir şekilde okuyarak stresli veya sıkıntılı bir durumunuzda size en uygun olan şıkkı işaretleyiniz.

BİR SIKINTIMOLDUĞUNDA		Sizi ne kadar tanımlıyor/Size ne kadar uygun			
		Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
1	Kimsenin bilmesini istemem				
2	İyimser olmaya çalışırım.				
3	Bir mucize olmasını beklerim				
4	Olayı/olayları büyütmeyip üzerinde durmamaya çalışırım.				
5	Başta gelen çekilir diye düşünürüm.				
6	Sakin kafayla düşünmeye, öfkelenmemeye çalışırım.				
7	Kendimi kapana kısılmış gibi hissederim.				
8	Olayın/olayların değerlendirilmesini yaparken iyi kararı vermeye çalışırım.				
9	İçinde bulunduğum kötü durumu, kimsenin bilmesini istemem				
10	Ne olursa olsun direnme ve mücadele etme gücünü kendimde bulurum.				
11	Olanları kafama takıp, sürekli düşünmekten kendimi alamam.				
12	Kendime karşı hoşgörülü olmaya çalışırım				
13	İş olacağına varır diye düşünürüm.				
14	Mutlaka bir yol bulabileceğime inanır, bunun için uğraşırım.				
15	Problemin çözümü için adakadarım.				
16	Her şeye yeniden başlayacak gücü kendimde bulurum				
17	Elimden hiçbir şeyin gelmeyeceğine inanırım.				
18	Olaydan /olaylardan olumlu bir şey çıkarmaya çalışırım				
19	Her şeyin istediğim gibi olamayacağına inanırım				

20	Problemi/problemleri adım adım çözmeye çalışırım				
21	Mücadeleden vazgeçerim.				
22	Sorunun benden kaynaklandığını düşünürüm.				
23	Hakkımı savunabileceğime inanırım				
24	Olanlar karşısında "kaderim buymuş" derim.				
25	"Keşke daha güçlü bir insan olsaydım" diye düşünürüm				
26	Bir kişi olarak iyi yönde değiştiğimi ve olgunlaştığımı hissederim				
27	"Benim suçum ne" diye düşünürüm.				
28	"Hep benim yüzümden oldu" diye düşünürüm.				
29	Sorunun gerçek nedenini anlayabilmek için başkalarına danışırım.				
30	Bana destek olabilecek kişilerin varlığını bilmek beni rahatlatır.				

EK-4- ÇATIŞMA EYLEM STİLLERİ ÖLÇEĞİ

Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği

Aşağıdaki maddeler bireyin çatışma sırasındaki başa çıkma eylemlerinin farklılığını yansıtmaktadır. Ölçek, kişilerin, çatışma halinde başa çıkma için yaptıkları eylemsel hareket tarzının saptanması amacıyla geliştirilmiştir. Lütfen aşağıdaki maddeleri dikkatli bir şekilde okuyarak her bir maddeye nasıl bir tepki vereceğinizi belirtiniz.

Maddeler	Asla böyle davranmam	Nadiren böyle davranırım	Bazen böyle davranırım	Sıklıkla böyle davranırım	Çoğunlukla böyle davranırım
1. Tartışmadan sakınmak, tartışma sırasında geri çekilmekten daha kolaydır.					
2. Bir insanın; senin yaptığını anlamasını sağlayamıyorsan, seni anlamasını sağla.					
3. Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.					
4. Birbirimizi kollayalım.					
5. Hadi gel, hemen çözelim.					
6. Tartışma sırasında ilk susan övgüyü hak eder.					
7. Güçlü olan, haklı olanı yener.					
8. Gönül alıcı sözler işi kolaylaştırır.					
9. Yarım ekmek, hiç ekmek olmamasından iyidir.					
10. Gerçek bilgidedir, çoğunluğun düşüncelerinde değil.					
11. Yenilen pehlivan güreşe doymaz.					
12. Sorun(lar)ı öyle bir çözersiniz ki, düşmanlarınız kaçır giderler.					
13. Düşmanın canını bellietmeden al.					
14. Kibar değişim, çatışma yaratmaz.					
15. Hiçkimse son cevabı bilmez ama					

herkes katkıda bulunur.					
16. Seninle aynı görüşte olmayanlardan uzak dur.					
17. Kazanacaklarına inanan insanlar kazanırlar.					
18. Kibar sözler için masraf yapmak gerekmez ama getirileri çoktur.					
19. Kısasa kısas, haklı bir davranıştır.					
20. Ancak, kendi inandıkları gerçeği değiştirmeye hevesli kişiler, başkalarının gerçeklerinden yararlanabilirler.					
21. Kavgacı insanlardan uzak durun, onlar hayatı (başkaları için) çekilmez hale getirirler.					
22. Kaçmayıp dayanan kişi, başkalarını kaçırtır.					
23. Tatlı sözler, uyumu garantiler.					
24. Hediyeleşmek, iyi arkadaşlık için gereklidir.					
25. Sorunlarınızı açar ve çatışmayla doğrudan yüzleşerseniz ancak o zaman en iyi çözümü keşfedebilirsiniz.					
26. Çatışmalarla başa çıkmanın en iyi yolu, çatışmadan kaçınmaktır.					
27. Ağırlığını hissettirmek istersen, ayağını yere sıkı bas.					
28. Kibarlık, kızgınlığı yener.					
29. İstediyinin birazına sahip olmak, hiçbirine sahip olmamaktan iyidir.					
30. Açık sözlülük, dürüstlük ve güvenle asla karşılaşamazsın.					
31. Hayatta, uğruna savaşılacak kadar önemli hiç bir şey yoktur.					
32. Dünyada iki çeşit insan vardır: Kazananlar ve Kaybedenler.					
33. Birisi sana taş attığında sen ona pamuk at.					

34. Çatışan kişilerin her ikisi de yolun yarısına kadar gelirse, başarılı bir anlaşma yapılır.					
35. Gerçek, sürekli araştırılarak keşfedilir.					

EK-5- ETİK KURUL KARARI

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER
ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU BAŞKANLIĞI

İlgili makama,

İÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi **Yunus KARA** "Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Sitillerinin Stresle Başa Çıkma Tarzları ve Çatışma Eylem Sitillerine Etkisi" konu başlıklı çalışması ile 2017/141 dosya numaralı 16.11.2017 tarih, 134320 sayılı yazıyla İÜ Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'na başvurmuştur. 04.12.2017 tarihinde gerçekleştirilen inceleme sonucunda, adı geçen çalışmada etik açıdan bir sorun olmadığına oybirliği ile karar verilmiştir. Gereğini bilgilerinize saygılarımızla sunarız.

Unvanı / Adı / Soyadı	Kurumu	Araştırma ile İlişki	Karar	İmza
Prof. Dr. Naci Tolga SARUÇ (Başkan)	İktisat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Eray YURTSEVEN (Başkan Yardımcısı)	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Yrd. Doç. Dr. Selçuk Bora ÇAVUŞOĞLU (Başkan Yardımcısı)	Spor Bilimleri Fakültesi	E ☐ H ☐	☐ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☒ M.Katılmadı	
Yrd. Doç. Dr. Çiğdem Börke TUNALI (Başkan Yardımcısı)	İktisat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Recep ALPYAĞIL	İlahiyat Fakültesi	E ☐ H ☒	☐ Onay ☒ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Melek Nihal ESİN	Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Yasemin İŞIKTAÇ	Hukuk Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Ceyhan KANDEMİR	İletişim Fakültesi	E ☐ H ☐	☐ Onay ☒ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Selahattin KARABINAR	İktisat Fakültesi	E ☐ H ☐	☐ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☒ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Seyhan NİŞEL	İşletme Fakültesi	E ☐ H ☐	☐ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☒ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Mustafa Hamdi SAYAR	Edebiyat Fakültesi	E ☐ H ☐	☐ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☒ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Selim YAZICI	Siyasal Bilimler Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Hanife Özlem SERTEL BERK	Edebiyat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. İlkay DEMİR	Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Ayşe Esra İŞMEN GAZİOĞLU	Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi	E ☐ H ☐	☐ Onay ☒ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Rasim İker GÖKBULUT	Ulaştırma ve Lojistik Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Hüseyin Kurtuluş ÖZCAN	Mühendislik Fakültesi	E ☐ H ☐	☐ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☒ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Haluk ZÜLFİKAR	İktisat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Funda BÜYÜKYILMAZ	Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Enes KABAĞCI	Edebiyat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Yrd. Doç. Dr. Çare SERTELİN MERCAN	Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	

EK-6- İNTİHAL RAPORU

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİNİN STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI VE ÇATIŞMA EYLEM STİLLERİNE ETKİSİ

ORJİNALLIK RAPORU

%**8**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**6**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**2**

YAYINLAR

%**2**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikerisim.selcuk.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 1
2	Submitted to Trakya University Öğrenci Ödevi	% 1
3	acikerisim.deu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	www.dersindir.net İnternet Kaynağı	<% 1
5	FIRAT, Nuray and KAYA, Fatih. "YURTTA VEYA AİLESİNİN YANINDA KALAN ÖĞRENCİLERİN SOSYAL DESTEK DÜZEYLERİ VE STRESLE BAŞA ÇIKMA STİLLERİNİN İNCELENMESİ", Erzincan Üniv.	<% 1

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı	Yunus	Soyadı	Kara
Doğum Yeri	Bahçelievler/İstanbul	Doğum Tarihi	27.06.1993
Uyruğu	TC	Tel	
Email	yunus.kara@altinbas.edu.tr		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Doktora	-	
Yüksek Lisans	-	
Lisans	Ankara Üniversitesi	2015
Lise	Kemal Hasoğlu Anadolu Lisesi	2011

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre (Yıl-Yıl)
1. Araştırma Görevlisi	Altınbaş Üniversitesi	2017-Devam ediyor
2. Özel Eğitim Öğretmenliği	İncirlibahçe Ortaokulu	2016-2017
3. Özel Eğitim Öğretmenliği	Mustafa Kemal Ortaokulu	2015-2016

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama	Konuşma	Yazma	YDS/YÖKDİL Puanı
İngilizce	İyi	İyi	İyi	82 (YÖKDİL)

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı	73	75	76

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma Becerisi
Microsoft Office	İyi
SPSS	Orta

Yayınları/Tebliğleri

Kara, Y. (2017). Yaşlıların ötanazi hakkındaki görüşleri. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 17-32.

Sertifikaları/Ödülleri

İstanbul Arel Üniversitesi Gençlik ve Sağlık Sempozyumu, Üniversite Gençliğinin Sosyal Sorunlara Bakışı, 11 Mayıs 2012.